

Bruxelles, 29 ianuarie 2025
(OR. en)

5721/25

COMPET 46
MI 52
IND 25

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	29 ianuarie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 26 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Raportul anual pentru 2025 privind piața unică și competitivitatea

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 26 final.

Anexă: COM(2025) 26 final

Bruxelles, 29.1.2025
COM(2025) 26 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Raportul anual pentru 2025 privind piața unică și competitivitatea

{SWD(2025) 11 final} - {SWD(2025) 12 final}

Introducere

Capacitatea Uniunii Europene de a concura și de a prospera în economia mondială în contextul provocărilor geopolitice actuale este esențială pentru prosperitatea Europei. Aceasta depinde de o identificare clară a punctelor sale forte și a punctelor sale slabe pentru a sprijini o strategie orientată spre viitor care să îi remedieze deficiențele, să îi consolideze punctele forte și să deblocheze noi șanse.

În centrul competitivității pe termen lung a UE se află piața unică, care găzduiește aproape 450 de milioane de persoane, 23 de milioane de întreprinderi și un PIB de 17 mii de miliarde EUR. Aceasta plasează UE printre cele mai mari trei economii din lume și reprezintă aproximativ o șesime din economia mondială. Cu toate acestea, barierele persistente de pe piața unică și sarcina administrativă o împiedică să își atingă întregul potențial. Progresele înregistrate în ceea ce privește integrarea pieței unice au încetinit, în timp ce există în continuare bariere, în special în ceea ce privește serviciile. Întreprinderile, în special IMM-urile, își transmit dificultățile în a face față sarcinii administrative și în a respecta reglementările guvernamentale. Acest lucru îngreunează desfășurarea de activități economice și reduce oportunitățile întreprinderilor de a se dezvolta.

Competitivitatea economiei UE se confruntă cu presiuni tot mai mari din mai multe unghiuri. Aceasta suferă din cauza prețurilor structural ridicate la energie și energie electrică. Acestea din urmă sunt în prezent de 2-3 ori mai mari decât în SUA¹. Întreprinderile europene se confruntă cu provocări în ceea ce privește parcursul lor investițional, întâmpinând dificultăți în comercializarea rezultatelor cercetării, împiedicate de investițiile publice și private insuficiente în cele mai promițătoare tehnologii și sectoare. Prin urmare, dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor digitale și a altor tehnologii avansate înregistrează întârzieri față de economiile concurente. De asemenea, forța de muncă calificată este insuficientă. Situația geopolitică tot mai instabilă necesită acordarea unei atenții deosebite dependențelor strategice.

Productivitatea în Europa rămâne în mod constant în urma SUA, dar are un mare potențial de a recupera decalajul. Productivitatea muncii în UE, măsurată în funcție de PIB-ul ajustat la puterea de cumpărare pe oră lucrată, se situează la 77,8 % din nivelurile din SUA în 2023 (a se vedea figura 1). Pe de altă parte, aceasta se situează înaintea Regatului Unit și a Japoniei, atât în ceea ce privește nivelurile, cât și dinamica din ultimii ani. În cadrul UE, această medie maschează unele diferențe, statele membre care au aderat mai recent recuperând decalajul față de nivelurile din SUA.

Atractivitatea Europei ca destinație comercială este în scădere. Din 2008, o treime din așa-numitele „întreprinderi unicorn” au decis să se transfere în străinătate². Doar 4 dintre cele mai mari 50 de întreprinderi din domeniul tehnologiei își au sediul în UE și niciuna dintre cele mai valoroase întreprinderi din UE nu a fost creată de la zero³ în ultimii 50 de ani⁴, ceea ce indică o lipsă de dinamism al pieței, un climat de inovare insuficient și bariere ridicate în calea intrării pe piață și a extinderii. Prin urmare, încrederea în UE ca loc de desfășurare a activităților economice a scăzut, investițiile străine directe s-au diminuat, iar sume importante din

¹ Eurostat; Administrația SUA pentru informații în domeniul energiei (*US Energy Information Administration – EIA*). A se vedea secțiunea 3.3.

² Fostul prim-ministru Draghi, [The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#) (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa). Partea A, p. 2.

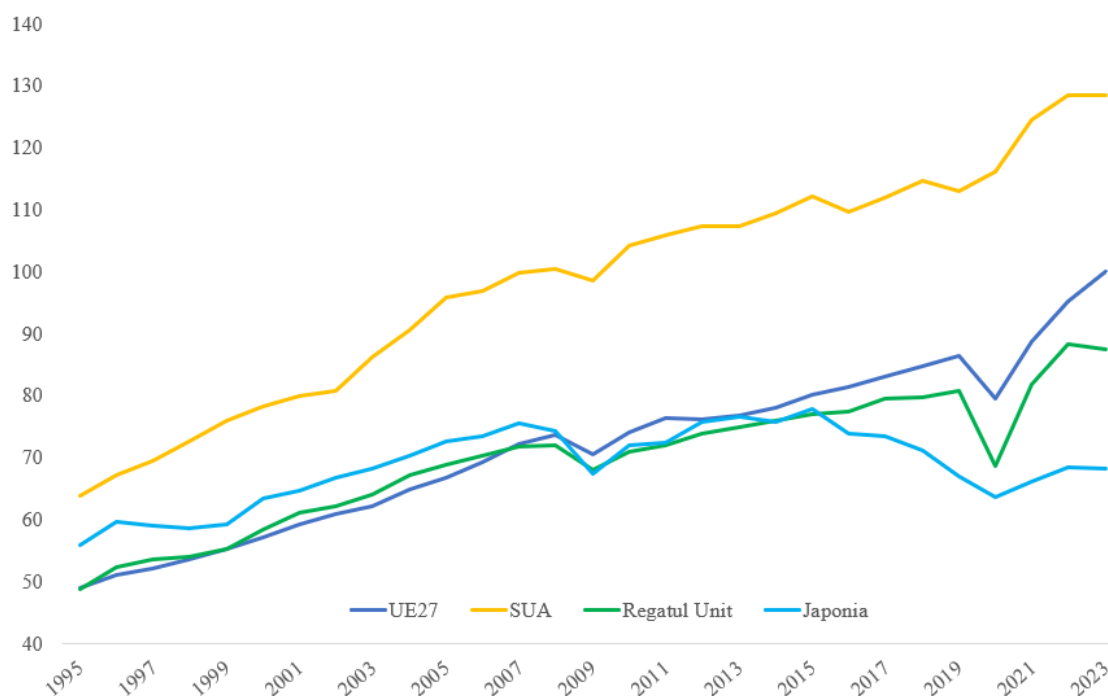
³ Mai degrabă decât prin fuziuni, achiziții sau divizări din întreprinderi înființate.

⁴ Fostul prim-ministru Draghi, [The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#) (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa). Partea A, p. 10.

economiile gospodăriilor au fost investite în altă parte. În același timp, există un mare potențial de sporire a investițiilor în sectoarele și tehnologiile esențiale pentru competitivitatea UE, valorificând punctele forte ale UE, dacă se creează condițiile-cadru adecvate.

Raportul anual privind piața unică și competitivitatea oferă contextul analitic pentru Busola competitivității, prezentat în același timp cu prima inițiativă majoră a noii Comisii. Raportul urmărește să ofere un diagnostic care să stea la baza Pactului pentru o industrie curată și a Strategiei privind piața unică. Acesta se bazează pe raportul fostului prim-ministru Letta privind piața unică⁵, al fostului prim-ministru Draghi privind competitivitatea⁶ și al fostului președinte Niinistö privind pregătirea⁷. El răspunde solicitărilor întreprinderilor de a plasa competitivitatea în centrul agendei UE⁸.

Figura 1: Evoluția productivității muncii în UE și în alte economii avansate

Sursă: Baza de date AMECO. PIB-ul pe cap de locuitor în paritățile puterii de cumpărare (PPC) pe oră lucrată. Valori indexate cu UE la 100 în 2023.

Cu cei 22 de indicatori-cheie de performanță (ICP)⁹, raportul oferă o analiză a principalilor factori determinanți ai competitivității și productivității pe termen lung a UE, precum și a situației pieței unice. El oferă o bază pentru discuții cu statele membre și cu Parlamentul European, permițând realizarea unui bilanț al pieței unice și al competitivității UE în cadrul unei evaluări anuale a progreselor înregistrate¹⁰, ca urmare a unei cereri din partea Consiliului European¹¹ care se bazează pe Comunicarea din 2023 privind competitivitatea pe

⁵ Fostul prim-ministru Letta, [Much more than a market](#) (Mult mai mult decât o piață).

⁶ Fostul prim-ministru Draghi, [The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#) (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa).

⁷ Fostul președinte Niinistö, [Enhancing the European Union's Resilience for Future Uncertainties](#) (Consolidarea rezilienței Uniunii Europene în fața incertitudinilor viitoare).

⁸ Apelurile din partea comunității de afaceri includ, de exemplu, [Declarația de la Anvers pentru un pact industrial european](#).

⁹ Ediția din acest an a raportului pornește de la cei 17 + 2 indicatori-cheie de performanță din ASCMR 2024, completându-i cu un număr limitat de adăugiri pentru a aprofunda analiza în domenii de interes major.

¹⁰ [Comunicarea intitulată „Piața unică la 30 de ani” \[COM\(2023\) 162\]](#).

¹¹ În [Concluziile Consiliului European din decembrie 2022](#), Comisiei i s-a solicitat să prezinte o strategie la nivelul UE pentru a stimula competitivitatea și productivitatea.

termen lung a UE¹². Raportul este susținut de două documente de lucru ale serviciilor Comisiei care oferă o acoperire și o analiză suplimentare ale datelor referitoare la indicatorii-cheie de performanță, o prezentare generală a măsurilor de reziliență luate de anumiți actori mondiali și un monitor al ecosistemelor industriale. Aceste elemente sunt completate de Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea, care cuprinde încă 150 de indicatori¹³.

Raportul identifică punctele forte care trebuie valorificate și punctele slabe care trebuie remediate. El pornește de la o evaluare a funcționării pieței unice și continuă cu o evaluare a competitivității UE de-a lungul celor trei axe ale Busolei competitivității. Acesta examinează progresele înregistrate de UE în ceea ce privește eliminarea decalajului în materie de inovare. Raportul prezintă în continuare situația actuală a factorilor care favorizează decarbonizarea industriei și investițiile. În cele din urmă, raportul analizează progresele înregistrate în ceea ce privește consolidarea securității economice și reducerea dependențelor.

¹² [Comunicarea „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030” \[COM\(2023\) 168\]](#).

¹³ Comisia Europeană, Tabloul de bord al pieței unice.

SECȚIUNEA 1 – O piață unică funcțională

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă
ICP 1: Productivitatea muncii	PIB pe oră lucrată în termeni de PPC		77,8 % din nivelul SUA (2023) 74,2 % din nivelul SUA (2022)
ICP 2: Integrarea pe piața unică	Pondere din PIB-ul UE reprezentată de comerțul dintre statele membre ale UE		23,8 % pentru bunuri (2023) 26,0 % pentru bunuri (2022) 7,6 % pentru servicii (2023) 7,8 % pentru servicii (2022)
ICP 3: Deficitul de conformitate	Ponderea directivelor UE privind piața unică transpuse de statele membre în cazul cărora Comisia a inițiat acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor pentru transpunere incorectă	< 0,5 %	0,9 % (2024) 1,1 % (2023)
ICP 4: Ușurința conformării la norme	Ușurința conformării la norme, pe baza datelor din ancheta efectuată în rândul întreprinderilor care au răspuns la întrebarea: „În țara dumneavoastră, cât de ușor le este întreprinderilor să respecte reglementările guvernamentale și cerințele administrative (de exemplu autorizații, raportare, legislație)? (1 = extrem de complex; 7 = extrem de ușor)” din ancheta pentru indicii competitivității globale al Forumului Economic Mondial.		3,87 (2023) 3,80 (2022)

Legendă	S-a îmbunătățit	Stabil	S-a înrăutățit

O piață unică funcțională este principalul factor de amplificare a creșterii productivității, deoarece oferă o rezervă mare de cerere și surse de aprovizionare diversificate. Ea oferă întreprinderilor posibilitatea de a inova și de a se dezvolta. Unul dintre atuurile sale principale este un mediu stabil, bazat pe statul de drept. Respectarea statului de drept este esențială pentru funcționarea pieței unice, asigurând un mediu de funcționare stabil care oferă UE și statelor sale membre un avantaj competitiv la nivel mondial. Statul de drept asigură un mediu de afaceri în care legislația se aplică în mod eficace și uniform, în care întreprinderile își pot desfășura activitatea într-un alt stat membru în condiții de egalitate cu întreprinderile locale, iar bugetele sunt cheltuite în mod transparent și obiectiv.

Integrarea pieței unice progresează, comerțul în interiorul UE crescând din ce în ce mai mult în ultimele decenii. Comerțul transfrontalier cu bunuri în interiorul UE a crescut de la puțin peste 20 % din PIB-ul UE în 2018 la 23,8 % în prezent (ICP 2). Situația în ceea ce privește integrarea serviciilor este mai eterogenă – crescând mult mai lent și de la niveluri mult mai scăzute – de la aproximativ 7 % din PIB la 7,8 % în aceeași perioadă. În 2023, s-a înregistrat o scădere considerabilă în ceea ce privește bunurile și o ușoară scădere în ceea ce privește serviciile¹⁴, dar aceasta continuă să fie cu mult peste nivelurile anterioare pandemiei. O parte

¹⁴ Pe lângă efectul clar asupra prețurilor, există mai multe motive care ar fi putut constitui un obstacol în calea comerțului în interiorul UE, inclusiv relevanța tot mai mare a lanțurilor valorice globale, tensiunile geopolitice, schimbările

importantă a recente scăderi a valorii comerțului cu bunuri poate fi atribuită scăderii prețurilor la energie, care a redus prețurile bunurilor comercializate, deși s-a înregistrat, de asemenea, o scădere a volumelor reale. Este posibil să fie prea devreme pentru o concluzie fermă cu privire la aceste tendințe; datele viitoare vor furniza dovezi suplimentare.

1.1 Bariere în cadrul pieței unice

De-a lungul anilor, UE a eliminat numeroase bariere din calea comerțului pe piața unică, dar, în același timp, continuă să apară noi bariere și surse de fragmentare. Instrumentul de monitorizare a barierelor pe piața unică (*Single Market Barriers Tracker*)¹⁵, precum și analiza realizată de Masa rotundă europeană pentru industrie¹⁶, EuroChambres¹⁷ și alte părți interesate arată un model de creștere a barierelor. Monitorizarea din diferite perspective este necesară pentru a identifica răspunsul politic adecvat în vederea reducerii acestor bariere.

În ceea ce privește serviciile, piața unică rămâne fragmentată de o combinație de bariere administrative și de reglementare. Printre cele mai importante bariere în materie de reglementare se numără cerințele juridice privind accesul la profesiile reglementate și privind întreprinderile care pot presta servicii, precum și legislația divergentă în domeniul fiscal și al ocupării forței de muncă. Printre barierele administrative se numără cerințele complexe în materie de declarare pentru detașarea lucrătorilor și certificarea acoperirii prin sistemul de asigurări sociale. Complexitatea dreptului societăților comerciale și divergențele dintre normele din diferite state membre care se aplică la înființarea unei noi întreprinderi sau la înregistrarea unei filiale rămân un obstacol în calea serviciilor care depind de proximitatea față de clienții lor.

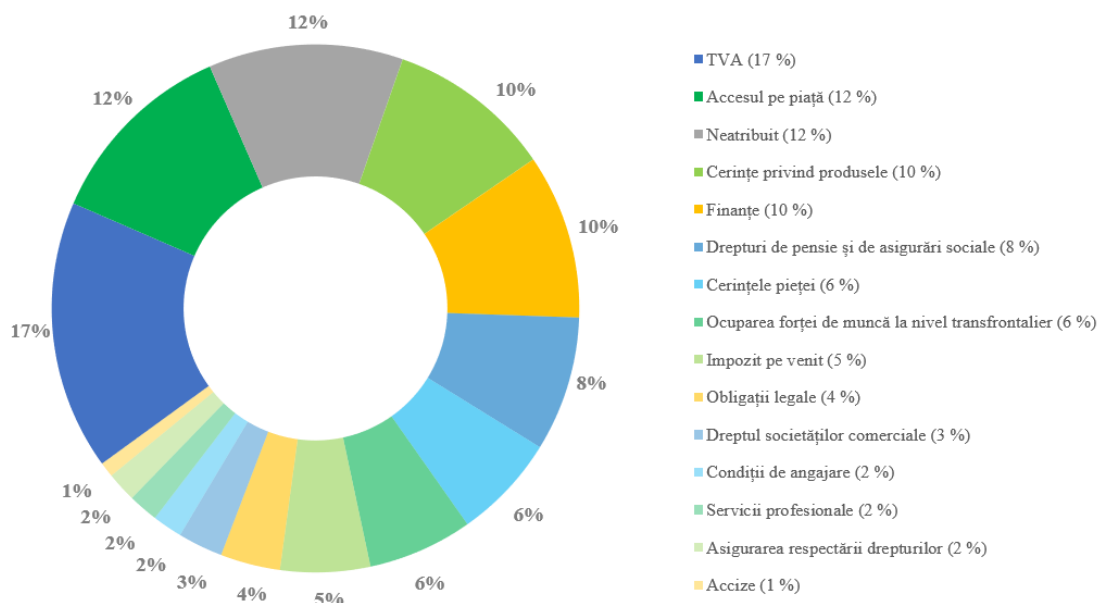
structurale din economia UE, cum ar fi declinul producției și creșterea serviciilor, decizia Regatului Unit de a părăsi UE și barierele persistente în calea comerțului și a investițiilor, cum ar fi barierele netarifare și diferențele la nivel de reglementare.

¹⁵ Instrumentul de monitorizare a barierelor pe piața unică este un instrument creat în conformitate cu [Regulamentul privind portalul digital unic](#) pentru colectarea de date privind obstacolele din cadrul pieței unice de la cetățeni și întreprinderi: [Instrumentul de monitorizare a barierelor pe piața unică](#).

¹⁶ [Piața unică – Compendiu de obstacole – 13 februarie 2024](#).

¹⁷ Sondajul Eurochambres privind piața unică: [Depășirea obstacolelor, găsirea de soluții](#).

Figura 2: Bariere raportate pe categorii, împărțite între primele 15.

Sursă: Tabloul de bord al Instrumentului de monitorizare a barierei pe piața unică, utilizând portalul Your Europe, sondajul de opinie în rândul IMM-urilor, datele SOLVIT și „Your Europe – Consiliere”, în perioada 2022-octombrie 2024.

Circulația transfrontalieră a bunurilor în interiorul UE se confruntă adesea cu diferite tipuri de bariere, după cum reiese din datele furnizate de Instrumentul de monitorizare a barierei pe piața unică. De exemplu, cerințele naționale privind ambalarea și etichetarea obligă producătorii să fabrice produse adaptate pentru anumite state membre, în loc să deservească întreaga piață unică. Accesul bunurilor pe piață se află, de asemenea, sub presiune din cauza barierei juridice și administrative la intrare, inclusiv obținerea de autorizații și permise. Barierele fără caracter normativ, cum ar fi constrângerile teritoriale cu privire la aprovizionare¹⁸, sunt raportate periodic de către părțile interesate (a se vedea secțiunea 1.4 de mai jos privind libera circulație a bunurilor). Unul dintre obstacolele pentru bunuri este modul în care accesul pe piață este redus de cerințele schemelor de răspundere extinsă a producătorilor. Cerințele pieței stabilite de statele membre pentru recunoașterea reciprocă a bunurilor nearmonizate, precum și exportul, transportul și utilizarea materialelor secundare au fragmentat, de asemenea, și mai mult piața unică. Figura 2 oferă o imagine de ansamblu a celor 15 bariere principale, astfel cum sunt raportate în Instrumentul de monitorizare a barierei pe piața unică.

1.2 Punerea în aplicare și asigurarea respectării legislației în cadrul pieței unice

Statele membre ale UE și Comisia au în comun responsabilitatea de a asigura respectarea dreptului Uniunii, inclusiv de a asigura conformitatea cu normele privind piața unică și respectarea drepturilor cetățenilor. Activitatea Comisiei de asigurare a conformității combină trei aspecte principale: consolidarea prevenirii barierei, colaborarea cu statele membre și măsurile corective de asigurare a respectării legislației.

În ceea ce privește aspectul preventiv al asigurării respectării legislației, Comisia cooperează strâns cu statele membre pentru a asigura punerea în aplicare eficace a

¹⁸ Constrângerile teritoriale cu privire la aprovizionare sunt bariere impuse de furnizorii privați din lanțul de aprovizionare, care pot afecta comerțanții cu amănuntul sau comerțanții cu ridicata. Acestea pot împiedica sau limita capacitatea comerțanților cu amănuntul sau a comerțanților cu ridicata de a se aproviziona cu bunuri în alte țări din UE decât cea în care își au sediul și/sau îi pot împiedica să distribuie (și anume să revândă) bunuri către alte țări din UE decât cea în care își au sediul.

mecanismelor de notificare existente și transparența acestora. Ca răspuns la solicitarea statelor membre, Comisia a lansat și dezvoltă în continuare ghișeul unic de notificare, o platformă online care oferă o prezentare generală a diferitelor proceduri de notificare care decurg din legislația sectorială relevantă pentru piața unică, precum și un acces simplu la aceste proceduri.

Grupul operativ pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică (*Single Market Enforcement Taskforce* – SMET) promovează un sentiment de responsabilitate comună între Comisie și statele membre, pentru a pune în aplicare în mod corespunzător normele UE și pentru a colabora în vederea eliminării barierelor specifice de pe piața unică. Raportul SMET¹⁹ oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare. Exemple de rezultate obținute în ultimii doi ani sunt eliminarea a peste 90 de bariere administrative din calea acordării de autorizații pentru energia eoliană și solară și sprijinirea introducerii a cinci bune practici de autorizare care contribuie la sporirea investițiilor în energia din surse regenerabile. Cooperarea în cadrul SMET a redus, de asemenea, discriminarea legată de IBAN în cinci domenii (impozite, prestații sociale, pensii, plăți pentru asistență medicală și telecomunicații). Identificarea de noi proiecte SMET în alte domenii, cum ar fi serviciile digitale, cerințele de ambalare și etichetare, precum și recunoașterea reciprocă este în curs²⁰.

În ceea ce privește aspectul corectiv al asigurării respectării normelor privind piața unică, situația se îmbunătățește constant. Potrivit Tabloului de bord al pieței unice²¹, se înregistrează o nouă scădere a numărului de cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor privind piața unică (-6 % în ultimul an) pe care Comisia le-a inițiat împotriva statelor membre ale UE pentru că nu au pus în aplicare în mod corespunzător legislația UE²². Numărul încălcărilor variază considerabil de la un stat membru la altul, iar sectoarele vizate de cele mai multe cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor privind piața unică sunt mediul (35 %), transporturile (17 %) și energia (12 %). De asemenea, Comisia continuă să asigure respectarea legislației UE în domeniul concurenței împotriva comportamentului anticoncurențial al întreprinderilor, care creează obstacole în calea bunei funcționări a pieței unice. Potrivit Curții de Justiție, persoanele fizice pot solicita compensații financiare în cazul în care un stat membru încalcă grav dreptul Uniunii.

Deficitul de conformitate scade lent față de nivelurile maxime anterioare, dar se situează în continuare sub valoarea-țintă a UE²³. Acesta se măsoară ca pondere a directivelor UE privind piața unică transpuse de statele membre în cazul cărora Comisia a inițiat acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor pentru transpunere incorectă (ICP 3). După ce deficitul de conformitate a crescut semnificativ, de la 0,8 % în 2018 la un nivel maxim de 1,4 % în 2020, acesta scade lent, ajungând la 0,9 % în 2023. Cu toate acestea, el rămâne cu mult peste obiectivul UE de 0,5 %.

Regulamentul privind situațiile de urgență pe piața internă și reziliența pieței interne²⁴ consolidează pregătirea pentru situații de criză și răspunsul la acestea prin abordarea perturbărilor din lanțurile de aprovizionare și prin îmbunătățirea coordonării între

¹⁹ [Comisia Europeană, Raportul SMET.](#)

²⁰ [Raportul SMET.](#)

²¹ [Tabloul de bord al pieței unice.](#)

²² [Tabloul de bord al pieței unice.](#) S-a înregistrat o reducere a cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor aflate în curs de soluționare, în pofida faptului că au fost inițiate cu 25 % mai multe cazuri noi în comparație cu perioada de raportare anterioară (172, în creștere față de 138).

²³ Comisia Europeană – [Tabloul de bord al pieței unice.](#)

²⁴ [Regulamentul privind situațiile de urgență pe piața internă și reziliența pieței interne.](#)

statele membre. Comisia pune în aplicare planuri pentru situații neprevăzute, inclusiv simulări de criză și instrumente de comunicare îmbunătățite, pentru a garanta funcționarea fără întreruperi a pieței unice pentru cetățeni, întreprinderi și guverne.

1.3 Prestarea transfrontalieră de servicii pe piața unică

Sectorul serviciilor reprezintă aproximativ 70 % din PIB-ul și locurile de muncă din UE²⁵, însă piața unică a serviciilor continuă să înregistreze performanțe sub potențial. Comerțul cu servicii transfrontaliere este mai mic de o treime din cel cu bunuri²⁶ și, spre deosebire de bunuri, nu este mai mare decât comerțul cu servicii cu țările din afara UE. Creșterea productivității muncii în sectorul serviciilor rămâne, de asemenea, scăzută²⁷ și are un impact negativ atât asupra competitivității sectorului serviciilor în sine, cât și asupra competitivității industriilor prelucrătoare din UE, întrucât serviciile furnizează aproape 40 % din valoarea adăugată în industria prelucrătoare²⁸.

În temeiul Directivei privind serviciile, care vizează eliminarea barierelor din calea investițiilor și a comerțului transfrontalier cu servicii, statele membre se bucură de o libertate semnificativă de a-și stabili propriile norme. Acest lucru duce la o mare diversitate de norme naționale. Deși cerințele naționale specifice pot fi justificate și proporționale pentru a îndeplini obiective legitime de interes public, acestea impun bariere profesioniștilor și întreprinderilor care doresc să ofere servicii în alte state membre ale UE. Comisia estimează că, în pofida unei reduceri inițiale a barierelor de reglementare în urma transpunerii Directivei privind serviciile, aproximativ 60 % dintre aceste bariere sunt de același tip ca în urmă cu 20 de ani²⁹, existând o recunoaștere reciprocă limitată.

Sectoarele serviciilor, cum ar fi construcțiile și comerțul cu amănuntul, sunt importante din punct de vedere economic, dar înregistrează performanțe sub potențial³⁰. Furnizarea de locuințe noi și renovarea parcului imobiliar al Europei sunt încetinite de un mediu administrativ și de reglementare complex, cu divergențe majore nu numai între statele membre, ci și în interiorul statelor membre, ceea ce restrânge furnizarea transfrontalieră de servicii de construcții. Printre alte exemple se numără restricțiile privind unitățile de vânzare cu amănuntul și operațiunile zilnice de vânzare cu amănuntul, care acționează ca obstacole semnificative în calea unui sector al comerțului cu amănuntul mai performant, cu efecte de propagare de-a lungul lanțului de aprovizionare și asupra consumatorilor.

Statele membre restricționează accesul la peste 5 700 de profesii reglementate în UE³¹, ceea ce reprezintă aproximativ 22 % din forța de muncă³². Proporția forței de muncă în profesiile reglementate variază semnificativ de la un stat membru la altul, de la 14 % în

²⁵ [Tabloul de bord al pieței unice, „Accesul la servicii și piețe de servicii”.](#)

²⁶ Acest lucru este cauzat în principal de barierele menționate în secțiunea 1.1 de mai sus, cum ar fi reglementarea profesiilor și a întreprinderilor care pot presta servicii, legislația divergentă în domeniul fiscal și al ocupării forței de muncă, cerințele complexe în materie de declarare pentru detașarea lucrătorilor și certificarea acoperirii prin sistemul de asigurări sociale.

²⁷ [BCE, Eurostat](#), creșterea productivității muncii în UE în sectorul serviciilor este mai scăzută decât în industria prelucrătoare (0,96 % față de 1,55 % în perioada 2010-2019). Creșterea productivității orare a muncii în UE în sectorul serviciilor este, de asemenea, în urma SUA (o creștere de 3,8 % față de 12,4 % în perioada 2019-2024).

²⁸ Consorțiul ECSIP, *Study on the relation between industry and services in terms of productivity and value creation* (Studiu privind relația dintre industrie și servicii în ceea ce privește productivitatea și crearea de valoare).

²⁹ [30 de ani de piață unică – bilanț și perspective; Business Europe. Exemple de bariere ale pieței unice pentru întreprinderi – 2023.](#)

³⁰ De exemplu, construcțiile reprezintă 11 % din PIB-ul UE, însă doar 1 % din comerțul cu servicii în interiorul UE. Productivitatea orară a muncii în sectorul construcțiilor se ridică la aproximativ 35 EUR pe oră, cu 30 % mai puțin decât în industria prelucrătoare.

³¹ [Baza de date a profesiilor reglementate.](#)

³² [Măsurarea prevalenței și a impactului reglementărilor referitoare la ocupații asupra pieței forței de muncă în UE.](#)

Danemarca la 33 % în Germania³³. Reglementarea profesiilor poate proteja obiectivele de interes general, dar cu prețul de a împiedica cetățenii naționali și alți cetățeni ai UE să exercite aceste profesii, cu excepția cazului în care îndeplinesc cerințele legislației naționale. În ceea ce privește o serie de profesii angajate în mod obișnuit de întreprinderi în calitate de prestatori externi de servicii, cum ar fi contabilii, arhitecții, inginerii civili și avocații, gradul de restricționare variază foarte mult, unele state membre neimpunând restricții, în timp ce altele restricționează puternic posibilitatea resortisanților străini de a exercita profesia respectivă³⁴.

În cazul în care un stat membru reglementează o profesie, cetățenii din alte state membre trebuie să se supună unei proceduri de recunoaștere a calificării lor profesionale. Datorită proceselor instituite în temeiul Directivei privind calificările profesionale³⁵, peste 90 % din cele aproape 1 milion de cereri de recunoaștere au obținut un rezultat pozitiv³⁶. Cu toate acestea, cetățenii se confruntă cu probleme practice atunci când încearcă să obțină recunoașterea calificărilor lor profesionale³⁷. O provocare persistentă este, de asemenea, recunoașterea lentă și ineficientă a calificărilor resortisanților țărilor terțe, care blochează mobilitatea, contribuie la supracalificare și limitează integrarea pe piața forței de muncă din UE. Comisia lucrează la soluții posibile pentru accelerarea și simplificarea sistemului de recunoaștere a calificărilor profesionale.

Deși declarațiile privind detașarea lucrătorilor pot fi justificate pentru a le proteja drepturile, ele constituie o barieră administrativă semnificativă în calea prestării temporare de servicii transfrontaliere. Comisia colaborează cu autoritățile statelor membre în cadrul Grupului operativ pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică pentru a asigura obligații de declarare justificate și proporționale. Comisia a propus, de asemenea, un regulament de instituire a unui portal digital comun voluntar pentru a simplifica declarația de detașare a lucrătorilor, conectat la Sistemul de informare al pieței interne (IMI)³⁸. Acest lucru ar permite întreprinderilor să întocmească declarații de detașare într-un singur loc pentru toate țările UE care utilizează interfața publică și ar reduce sarcinile administrative pentru întreprinderi și autoritățile naționale, protejând în același timp drepturile lucrătorilor.

Sectorul poștal se confruntă cu provocări din cauza declinului structural al activității de expediere a corespondenței și a creșterii costurilor unitare, care pun presiune asupra costului serviciului universal. Sectorul serviciilor poștale este vital pentru economie și pentru piața unică, contribuind cu 0,8 % din PIB-ul UE și având 1,65 milioane de angajați. Noii intrați pe piață, în special gigantii comerțului electronic, perturbă concurența în domeniul livrării coletelor. Potrivit unui studiu recent³⁹, sectorul se confruntă cu provocări precum fragmentarea tot mai mare a reglementărilor și nivelurile de calitate divergente.

1.4 Circulația transfrontalieră a bunurilor pe piața unică

Noul cadru legislativ (NCL) a îmbunătățit coerența legislației UE privind produsele, dar se confruntă cu provocări. Acoperind produse precum bateriile, utilajele și echipamentele

³³ Ibidem.

³⁴ Comisia Europeană, [Tabloul de bord al pieței unice](#), *Barriers to accessing professional services markets* (Bariere în calea accesului la piețele serviciilor profesionale); Baza de date a UE privind indicatorii de restricționare (EURI).

³⁵ [Directiva privind calificările profesionale](#).

³⁶ [Baza de date a profesiilor reglementate](#).

³⁷ Deși procedurile de recunoaștere automată bazate pe cerințe minime de formare armonizate sau pe experiența profesională se aplică pentru anumite profesii și sectoare, întinderea lor în practică este prea limitată, iar procedurile rămân prea adesea complexe și lente.

³⁸ [Propunerea Comisiei](#) din 13 noiembrie 2024 de instituire a unui portal unic de declarații digitale.

³⁹ [Piața Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri – Servicii poștale](#).

individuale de protecție⁴⁰, NCL stă la baza a aproximativ 80 % din producția industrială și a 74 % din producția intra-UE. Cu toate acestea, evaluarea din 2022 a NCL a evidențiat probleme presante, inclusiv o potențială influență străină, practici ilegale și lacune în abordarea digitalizării și a economiei circulare. Abordarea acestor provocări este esențială pentru a asigura coerența și a reduce costurile pentru operatorii economici și autorități.

Libera circulație a bunurilor este subminată atunci când produsele nu îndeplinesc cerințele de sănătate, siguranță și durabilitate. Cadrul UE pentru supravegherea pieței urmărește să contracareze această situație și se referă la toate produsele nealimentare care fac obiectul legislației de armonizare. Aceste produse reprezintă aproximativ două treimi din comerțul cu bunuri în interiorul UE. Comisia sprijină și coordonează activitățile autorităților naționale care verifică conformitatea produselor introduse pe piața UE și finanțează 36 de acțiuni comune de asigurare a respectării legislației care se desfășoară în diferite sectoare de produse reglementate de legislația de armonizare a Uniunii. În 2024, autoritățile de aplicare a legii au înregistrat peste 36 916 anchete privind produsele nealimentare și au luat măsuri în peste 23 389 de cazuri pentru a proteja consumatorii și a asigura condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi.

Noile tendințe în ceea ce privește comerțul electronic internațional și reconfigurarea lanțurilor de aprovizionare exercită presiuni asupra controalelor vamale, a supravegherii pieței și a autorităților de protecție a consumatorilor. Numărul coletelor importate în UE prin comerț electronic a crescut de la 1,1 miliarde în 2022 la 2,2 miliarde în 2023 și se preconizează că va ajunge la 4 miliarde în 2024. În 2023, aproximativ 152 de milioane de articole contrafăcute au fost reținute la frontiera UE și pe piața unică, ceea ce reprezintă o creștere semnificativă de la 86 de milioane în 2022⁴¹. Au fost luate măsuri importante pentru a aborda provocarea reprezentată de bunurile neconforme care ajung pe piața unică, inclusiv prin vânzări online. Printre aceste măsuri se numără punerea în aplicare a Regulamentului privind supravegherea pieței⁴², sprijinită de rețeaua Uniunii pentru conformitatea produselor⁴³, adoptarea Regulamentului privind siguranța generală a produselor pentru a consolida normele privind siguranța produselor și propuneri de reformă a uniunii vamale a UE pentru a controla mai eficient importurile de produse. În plus, Comisia ia măsuri în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale.

Constrângerile teritoriale cu privire la aprovizionare în comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata fragmentează piața unică, limitează posibilitățile de alegere ale consumatorilor și contribuie la diferențe semnificative de preț în întreaga UE⁴⁴. Aceste constrângeri sunt impuse de marii producători pentru a face foarte dificil sau imposibil pentru comercianții cu amănuntul să cumpere produse într-un stat membru și să le revândă în altul. Deși legislația în domeniul concurenței este un instrument eficace de sancționare a unor astfel

⁴⁰ [Baterii: Regulamentul \(UE\) 2023/1542](#); mașini: [Regulamentul \(UE\) 2023/1230](#); echipamente individuale de protecție: [Regulamentul \(UE\) 2016/425](#).

⁴¹ Această măsură reprezintă o provocare deosebită pentru siguranța produselor și supravegherea pieței, întrucât, dintre produsele periculoase identificate în UE, aproximativ ¾ provin din afara UE și nu toate produsele de consum sunt supuse obligației de a avea o persoană responsabilă în UE care să poată fi contactată pentru a lua măsuri corective. Acest lucru are un efect negativ asupra condițiilor de concurență echitabile din UE.

⁴² [Regulamentul \(UE\) 2019/1020](#).

⁴³ [Regulamentul \(UE\) 2023/988](#).

⁴⁴ Un studiu independent realizat pentru Comisia Europeană în 2020 a estimat că, în cazul eliminării constrângerilor teritoriale cu privire la aprovizionare, consumatorii ar putea economisi până la 14,1 miliarde EUR pe an la achiziționarea de anumite produse.

de practici⁴⁵, multe dintre acestea nu intră însă în domeniul său de aplicare⁴⁶. Pentru a identifica soluții la această problemă, Comisia a lansat un exercițiu de colectare de informații cu statele membre în cadrul SMET și va iniția un dialog cu părțile interesate relevante din industrie (comercianți cu amănuntul și comercianți cu ridicata, producători, consumatori).

Standardele tehnice armonizate promovează libera circulație a bunurilor prin asigurarea faptului că produsele îndeplinesc cerințele în materie de siguranță, calitate și performanță în toate statele membre. Marcajul CE identifică conformitatea produselor cu legislația armonizată a UE privind produsele, permițând ca acestea să fie vândute în întreaga Europă. Standardele reduc barierele din calea comerțului, asigură interoperabilitatea produselor și sporesc competitivitatea întreprinderilor europene. Cadrul de standardizare este uneori lipsit de rapiditate și agilitate, în special pentru noile lanțuri valorice pentru tranziția verde și cea digitală. Este extrem de important să se încurajeze elaborarea rapidă a standardelor și participarea industriei UE la lucrările privind cererile de standardizare în domenii esențiale pentru competitivitatea UE. Aceste domenii prioritare sunt stabilite anual, prin intermediul programului de lucru anual al Uniunii privind standardizarea europeană⁴⁷. În prezent, Comisia evaluează cadrul juridic privind standardizarea europeană pentru a stabili măsuri suplimentare.

Evaluarea Regulamentului privind etichetarea produselor textile arată o proliferare a cerințelor de etichetare. Acest lucru sporește complexitatea informațiilor furnizate clienților și segmentează piața unică. Evaluarea concluzionează, de asemenea⁴⁸, că actualul cadru de reglementare la nivel european nu acoperă informațiile legate de reciclare și etichetele nefizice, și anume etichetarea digitală.

1.5 Sarcina de reglementare pe piața unică

Întreprinderile percep sarcina de reglementare în Europa ca fiind prea grea, 32 % dintre întreprinderile din UE identificând reglementările drept un „obstacol major” în calea activității lor de investiții. Încă 34 % dintre întreprinderile din UE consideră că reglementările reprezintă un obstacol minor, ceea ce înseamnă că, în total, două treimi dintre întreprinderi consideră că sunt împiedicate să investească din cauza reglementărilor excesive⁴⁹. Prin comparație, doar 21 % dintre întreprinderile din SUA semnalează „reglementările comerciale” ca fiind un obstacol major în calea investițiilor. În comparație cu anul trecut, percepțiile întreprinderilor din UE cu privire la sarcina reglementărilor guvernamentale au fost, în linii mari, stabile, cu o ușoară îmbunătățire, de la 3,4 în 2019 la 3,9 în 2023⁵⁰, deși încă prea împovărătoare (a se vedea ICP 4).

41 % dintre întreprinderi consideră creșterea sarcinii de reglementare ca fiind principalul factor de risc care are un impact negativ asupra atractivității UE ca spațiu pentru investițiile străine directe (ISD)⁵¹. Acest lucru poate explica parțial scăderea

⁴⁵ La 23 mai 2024, Comisia a amendat Mondelez cu 337,5 milioane EUR pentru împiedicarea comerțului transfrontalier cu ciocolată, biscuiți și produse pe bază de cafea. Anterior, în 2019, Comisia amendase AB InBev cu 200 de milioane EUR pentru restricționarea vânzărilor transfrontaliere de bere.

⁴⁶ Legislația UE în domeniul concurenței se aplică numai atunci când constrângerile teritoriale în materie de aprovizionare sunt incluse în acorduri anticoncurențiale sau sunt efectuate în mod unilateral de un operator dominant.

⁴⁷ [Programul de lucru anual al Uniunii privind standardizarea europeană pentru 2024](#).

⁴⁸ [Revizuirea Regulamentului \(UE\) nr. 1007/2011](#). De exemplu, „În plus, se dezvoltă fibre noi, cu o complexitate și la viteze tot mai mari, iar noile tehnologii de reciclare devin disponibile rapid, necesitând o mai bună identificare a fibrelor”, „tehnologiile de etichetare digitală sunt acum ușor accesibile și puțin costisitoare”.

⁴⁹ BEI, [Bariere în calea investițiilor în UE](#).

⁵⁰ Pe o scară de la 1 la 7, unde 1 = extrem de complexă și 7 = extrem de ușoară.

⁵¹ Ernst & Young, [Europe Attractiveness Survey 2024](#) (Sondajul privind atractivitatea Europei pentru 2024).

semnificativă a ponderii UE în fluxurile mondiale anuale de ISD de la 36 % (2019) la 4 % (2023)⁵². Sarcina de reglementare este deosebit de împovărătoare pentru IMM-uri. 28 % dintre IMM-urile din UE declară că peste 10 % din personalul lor este angajat pentru a evalua și a respecta standardele și cerințele de reglementare⁵³. De exemplu, procedurile de autorizare pentru instalațiile de producție noi sau modernizate pot necesita mult timp, pot fi costisitoare și pot implica interacțiunea cu o multitudine de administrații publice. Alte domenii menționate în mod repetat de întreprinderi ca fiind deosebit de împovărătoare sunt detașarea lucrătorilor, raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea și legislația privind substanțele chimice.

1.6 Instrumente digitale pentru piața unică

Operatorii economici raportează dificultăți legate de accesul la informații și îndeplinirea formalităților administrative online. Potrivit unor sondaje recente⁵⁴, printre principalele probleme se numără dificultatea de a accesa informații privind normele și cerințele și procedurile administrative excesiv de complexe. Pentru a soluționa această problemă, instrumentele digitale pot facilita accesul și pot reduce sarcina administrativă. De exemplu, portalul digital unic este o inițiativă a UE privind guvernarea electronică, care servește deja drept ghîșeu unic pentru cetățenii și întreprinderile care doresc să lucreze, să studieze sau să desfășoare activități comerciale într-o altă țară din UE. Domeniul său de aplicare s-a extins treptat pentru a include și alte domenii și inițiative legislative⁵⁵. Cu toate acestea, sunt încă necesare progrese semnificative, în special în ceea ce privește asigurarea accesibilității procedurilor pentru utilizatorii transfrontalieri.

Cooperarea fragmentată dintre autoritățile statelor membre și Comisia Europeană poate submina punerea în aplicare efectivă a dreptului Uniunii. Sistemul de informare al pieței interne (IMI) joacă un rol important în facilitarea cooperării și a schimburilor rapide între peste 12 000 de autorități publice din întreaga Europă. Anul trecut, IMI a integrat baza de date a profesiilor reglementate. Utilizările suplimentare ale IMI, cum ar fi propunerea de instituire a unui portal unic de declarații digitale pentru detașarea lucrătorilor, ar putea reduce și mai mult sarcina administrativă.

Adoptarea inconsecventă a facturării electronice complică și mai mult procesele administrative pentru întreprinderi, în special în procesele de achiziții publice. Directiva privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice⁵⁶ mandatează toate autoritățile contractante din Europa să primească și să prelucreze facturi electronice conforme cu standardul. Procentul întreprinderilor europene care trimit facturi electronice a crescut de la 10,3 % în 2013 la 32,2 % în 2020.

Lipsa unor informații cuprinzătoare și accesibile privind ciclul de viață al produselor împiedică transparența și eforturile în materie de durabilitate. Pașaportul digital al produsului, instituit în temeiul Regulamentului privind proiectarea ecologică a produselor

⁵² [Comisia Europeană – Tabloul de bord al pieței unice](#); [UNCTAD](#).

⁵³ Banca Europeană de Investiții, [EIB Investment Survey 2024](#) (Sondajul BEI privind investițiile pentru 2024).

⁵⁴ A se vedea, de exemplu, Sondajul Eurochambres privind piața unică din 2024, [Depășirea obstacolelor, găsirea de soluții](#).

⁵⁵ Domeniul de aplicare a fost extins recent pentru a include Regulamentul privind guvernarea datelor la nivel european, Regulamentul privind serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt, Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete și Actul privind materiile prime critice. Există în prezent propuneri de includere a Directivei privind un cadru al asociațiilor transfrontaliere europene, a Directivei privind permisele de conducere și a Directivei privind justificarea și comunicarea afirmațiilor explicite legate de mediu.

⁵⁶ [Directiva 2014/55/UE](#).

sustenabile, în vigoare din iulie 2024, va furniza, odată ce va fi creat și va deveni funcțional, informații cuprinzătoare cu privire la ciclul de viață al unui produs, inclusiv documentația de conformitate, instrucțiunile de siguranță și orientări privind eliminarea produsului.

În cele din urmă, interoperabilitatea sectorului public permite administrațiilor să coopereze și să furnizeze servicii publice la nivel transfrontalier, sectorial și organizațional. Interoperabilitatea transfrontalieră poate aduce întreprinderilor economii cuprinse între 5,7 și 19,2 miliarde EUR⁵⁷ pe an.

1.7 IMM-uri

IMM-urile din UE (99,8 % dintre întreprinderi) se află în centrul structurii economice a UE, însă mediul economic rămâne dificil pentru acestea. După cum arată evaluarea performanței IMM-urilor realizată de GROW în 2024, valoarea adăugată a IMM-urilor în termeni reali a scăzut cu 1,6 % în 2023 și se estimează o scădere suplimentară de 1,0 % pentru 2024. În comparație cu întreprinderile mari, productivitatea IMM-urilor a arătat o tendință în direcția greșită: în 2008, IMM-urile au fost cu aproximativ 68 % mai productive decât întreprinderile mari, dar în 2024 această cifră a scăzut la 60 %⁵⁸.

IMM-urile rămân motorul creșterii și al inovării în Europa. Majoritatea întreprinderilor în curs de extindere din UE cu creștere rapidă și productivitate ridicată sunt IMM-uri⁵⁹. Microîntreprinderile cu mai puțin de 10 angajați au creat aproape 4 milioane de locuri de muncă în ultimii trei ani, iar în 11 din 14 ecosisteme industriale, creșterea numărului de locuri de muncă în IMM-uri a depășit creșterea în întreprinderile mari în 2023⁶⁰.

Patru provocări principale frânează IMM-urile: obstacolele în materie de reglementare sau sarcina administrativă, întârzierile în efectuarea plăților, accesul la finanțare și competențele⁶¹. 35 % dintre IMM-uri consideră că procedurile administrative sau juridice complexe reprezintă un obstacol esențial în calea punerii în aplicare a măsurilor de utilizare eficientă a resurselor⁶², în timp ce accesul la competențe este considerat cea mai importantă problemă pentru 29 % dintre IMM-uri⁶³. În plus, situația plăților în Europa continuă să se înrăutățească: termenele efective de plată în tranzacțiile B2B au crescut de la 52 de zile în 2022 la 62 de zile în 2024. Lipsa de dinamism în segmentul IMM-urilor este rezultatul unei încetiniri generale a economiei, dar și un indiciu că extinderea a devenit mai dificilă și că economiile de scară de pe piața unică pot fi deblocate în continuare.

1.8 Posibila extindere și integrare a țărilor candidate pe piața unică

Integrarea economică a țărilor candidate în piața unică a UE reprezintă o prioritate-cheie pentru Comisie⁶⁴. Ea facilitează fluxurile comerciale și de investiții, stimulând în cele din urmă creșterea economică atât în UE, cât și în țările candidate. Comisia continuă să sprijine această integrare prin monitorizarea progreselor înregistrate de țările candidate în ceea ce

⁵⁷ [Evaluarea impactului în ceea ce privește Actul privind Europa interoperabilă.](#)

⁵⁸ [Evaluarea performanței IMM-urilor.](#)

⁵⁹ [OCDE, Sprijinirea IMM-urilor pentru a se extinde.](#)

⁶⁰ Comisia Europeană, [Evaluarea performanței IMM-urilor 2024.](#)

⁶¹ IMM-urile au raportat următoarele probleme ca fiind cele mai presante (sondajul le-a permis să menționeze mai multe): obstacolele în materie de reglementare sau sarcina administrativă (55 %), întârzierile în efectuarea plăților (35 %), lipsa de lichidități și accesul la finanțare (21 %), precum și competențele, inclusiv competențele manageriale (17 %). Sursă: Eurobarometru 486, Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor.

⁶² Flash Eurobarometru 549 privind IMM-urile, eficiența resurselor și piețele verzi.

⁶³ Sondajul din 2023 privind accesul la finanțare al întreprinderilor (SAFE).

⁶⁴ Comisia Europeană, [Reformele și revizuirea politicilor înainte de extindere.](#)

privește alinierea legislațiilor lor la legislația UE și prin sprijinirea reformelor lor politice și economice. Se preconizează că integrarea altor economii în piața unică va avea un impact pozitiv asupra unor sectoare-cheie, cum ar fi materiile prime, utilajele și turismul.

Printre inițiativele de consolidare a legăturilor cu Ucraina și Moldova se numără integrarea normativă a anumitor sectoare industriale. Rolul UE de partener comercial fundamental pentru ambele țări a crescut constant din 2022, reprezentând în prezent peste 50 % din totalul schimburilor lor comerciale. Un dialog anual privind cooperarea industrială se organizează cu Ucraina; în martie 2024, guvernul ucrainean a prezentat Planul pentru Ucraina⁶⁵, o listă de reforme și investiții care ar aduce țara mai aproape de UE și de piața unică. În cadrul unor posibile acorduri privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale („ACAA”), Comisia consolidează capacitățile administrative ale țărilor candidate pentru a le ajuta să pună în aplicare legislația UE privind bunurile industriale. Scopul este de a asigura integrarea treptată a țărilor candidate în piața unică a UE și în lanțurile valorice economice.

Promovarea dezvoltării economice în vecinătatea UE poate fi benefică și pentru UE, prin oferirea de oportunități comerciale. Planul de creștere pentru Balcanii de Vest⁶⁶ oferă o integrare treptată în piața unică a UE pentru bunuri și servicii și legături mai strânse cu lanțurile de aprovizionare ale UE. Crearea unei piețe regionale comune pentru Balcanii de Vest, aliniată la normele UE, ar putea determina dublarea economiilor din regiune în următorul deceniu.

⁶⁵ Consiliul Uniunii Europene, [Planul pentru Ucraina](#).

⁶⁶ Comisia Europeană, [Planul de creștere pentru Balcanii de Vest](#), adoptat la 8 noiembrie 2023.

SECȚIUNEA 2 – Eliminarea decalajului în materie de inovare

2.1 Cercetare și inovare

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 5: Cheltuieli cu cercetarea și dezvoltarea	Totalul cheltuielilor publice și private în cercetare și dezvoltare ca procent din PIB.	> 3 % până în 2030	2,22 % (2023) 2,21 % (2022)
ICP 6: Cereri de brevete	Cereri de brevete la un milion de locuitori		152,8 (2023) 151,8 (2022)
ICP 7: Investiții cu capital de risc	Investițiile cu capital de risc (procent din PIB)		0,05 % (2023) 0,09 % (2022)

Cheltuielile cu cercetarea și dezvoltarea (C-D) și generarea de proprietate intelectuală (PI) sunt indicatori importanți pentru capacitatea de inovare a economiei UE. În economia bazată pe cunoaștere de astăzi, proprietatea intelectuală este esențială pentru succesul comercial și reprezintă un semnal al capacității de inovare a întreprinderilor. Probabilitatea ca întreprinderile nou-înființate să obțină capital de risc în faza inițială este de zece ori mai mare dacă dețin brevete sau mărci înregistrate. De asemenea, drepturile de proprietate intelectuală sunt asociate cu o probabilitate cu 200 % mai mare de ieșire cu succes⁶⁷. În plus, activele necorporale reprezintă 90 % din valoarea de piață a întreprinderilor din S&P 500⁶⁸.

Cheltuielile pentru C-D au crescut foarte lent în ultimii ani, ajungând la 2,2 % din PIB în 2023, comparativ cu 2,1 % în 2015⁶⁹. Această valoare rămâne sub obiectivul UE de a aloca 3 % din PIB cercetării și dezvoltării. În plus, cheltuielile pentru C-D rămân sub nivelul cheltuielilor țărilor comparabile, Coreea de Sud (5,2 %), SUA (3,6 %), Japonia (3,4 %) și China (2,6 %) rămânând înaintea UE⁷⁰ (ICP 5).

Ponderea Europei în cererile de brevete la nivel mondial a scăzut de la 30 % la 17 % între 2000 și 2021, deși a rămas stabilă în termeni absoluți⁷¹ (ICP 6). Întreprinderile din UE, în special IMM-urile, nu utilizează suficient posibilitatea de a-și proteja în mod oficial proprietatea intelectuală, cum ar fi brevetele, mărcile comerciale și modelele industriale. Doar 9 % dintre IMM-uri dețin drepturi de proprietate intelectuală înregistrate, în comparație cu peste 55 % dintre întreprinderile mari.

Deși baza tehnologică a UE este mai diversificată decât cea a altor economii majore, aceasta este în mod disproporționat mai specializată în tehnologii mai puțin complexe decât cea a omologilor săi. Acest lucru indică o anumită capcană tehnologică de nivel mediu care afectează capacitatea UE de a intra pe piața respectivă și de a dezvolta noi sectoare cu utilizare intensivă a tehnologiei, subminând potențialul de creștere viitoare. Analizând primii 50 de investitori în C-D la nivel mondial pe sectoare în 2023, prezentați în Tabloul de bord al cercetării și dezvoltării industriale din 2024, întreprinderile din UE ocupă primul loc în sectorul

⁶⁷ Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, [Patents, trade marks and startup finance](#) (Brevete, mărci comerciale și finanțarea întreprinderilor nou-înființate).

⁶⁸ Sun, *Review of the Importance of Technology Company Valuation and Commonly Used Methods* (Analiza importanței evaluării întreprinderilor tehnologice și a metodelor utilizate în mod obișnuit), vol. 189, p. 30.

⁶⁹ Eurostat, [Cheltuieli cu cercetarea și dezvoltarea](#).

⁷⁰ Notă: Valorile de la țările comparabile de la nivel mondial sunt din 2021: Banca Mondială, [Cheltuieli cu cercetarea și dezvoltarea \(% din PIB\) | Date](#).

⁷¹ Comisia Europeană – DG RTD, [Science, Research and Innovation Performance of the EU 2024](#) (Performanța UE în domeniul științei, cercetării și inovării în 2024), p. 83.

autovehiculelor (61 % din total, SUA 18 %, China 5 %, Japonia 15 %), în timp ce, în alte sectoare cu utilizare intensivă a tehnologiei, investitorii din UE rămân în urmă: sectorul sănătății (UE 14 % față de SUA 51 %, Japonia 4 %), hardware TIC (UE 8 % față de SUA 55 %, China 15 %), software TIC (UE 4 % față de SUA 82 %, China 10 %, Japonia 4 %)⁷². Rezultatele UE în materie de inovare s-au îmbunătățit ușor (8 %) în ultimii zece ani, dar rămân mai scăzute decât cele din SUA, Regatul Unit și Japonia, China recuperând rapid decalajul, cu o creștere de 28 % în aceeași perioadă⁷³.

Întreprinderile și universitățile se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește implementarea inițială și comercializarea cercetării lor. De exemplu, numai aproximativ o treime din invențiile brevetate înregistrate de universitățile europene sunt exploatate din punct de vedere comercial⁷⁴. Acest lucru este atribuit, în general, legăturilor slabe de colaborare dintre mediul de afaceri și mediul academic, normelor inconsecvente de gestionare a proprietății intelectuale și carierelor academice izolate, fără stimulente suficiente pentru comercializare și antreprenoriat. În ceea ce privește întreprinderile, acestea se confruntă cu numeroase provocări atunci când încearcă să își comercializeze inovațiile protejate prin proprietate intelectuală, cum ar fi un peisaj fragmentat al guvernantei în materie de proprietate intelectuală și lipsa capitalului privat.

Investițiile cu capital de risc au scăzut de la niveluri deja scăzute: de la 0,09 % din PIB în 2022 la 0,05 % în 2023 (a se vedea ICP 7 și figura 3). Multe întreprinderi inovatoare, cu creștere rapidă, depind de capitalul de risc sub formă de investiții cu capital de risc pentru extinderea lor. Se estimează că piața de capital de risc din UE (măsurată ca pondere a investițiilor cu capital de risc din PIB) rămâne de 10 ori mai mică decât cea din SUA și de 7 ori mai mică decât cea din China. Prin urmare, multe întreprinderi europene foarte inovatoare sunt îngrădite de accesul limitat la capital, ceea ce le determină adesea să caute finanțare în străinătate sau chiar să se transfere în medii de finanțare mai favorabile, cum ar fi SUA. De exemplu, în industriile avansate de fabricație, în perioada 2017-2023, aproape 90 % din valoarea capitalului de risc a revenit întreprinderilor americane sau chineze (47 % și, respectiv, 39 %), în timp ce doar 4 % din capitalul de risc atras în industria respectivă la nivel mondial a revenit întreprinderilor stabilite în UE⁷⁵.

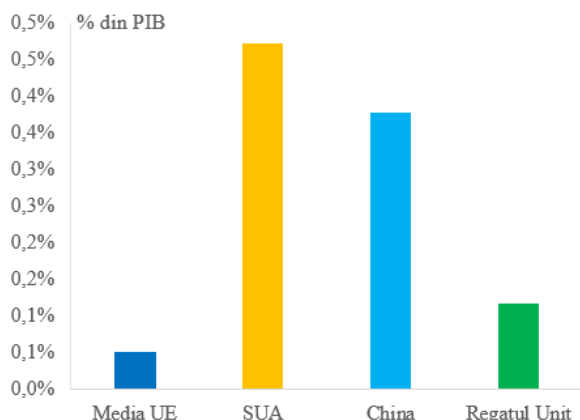
Figura 3: Investițiile cu capital de risc ca procent din PIB în 2023

⁷² Comisia Europeană – DG RTD și JRC, [Tabloul de bord al investițiilor în cercetarea și dezvoltarea industrială din UE](#).

⁷³ Comisia Europeană, *Tracking country innovation performance: The Innovation Output Indicator 2023* (Urmărirea performanțelor naționale în materie de inovare: indicatorul rezultatelor inovării 2023).

⁷⁴ Fostul prim-ministru Draghi, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa), partea B, p. 244.

⁷⁵ [Comisia Europeană, Strategic Insights into the EU's Advanced Manufacturing Industry](#) (Perspective strategice asupra industriei avansate de fabricație a UE), raport (2024).

Surse: Invest Europe; Eurostat; OCDE; Statista

Bugetul UE dispune de o serie de programe care funcționează ca pârghii importante pentru investițiile publice și private și pentru eforturile de cercetare. De exemplu, InvestEU a deblocat deja investiții în valoare de 218 miliarde EUR pentru o UE mai inovatoare și mai competitivă. Orizont Europa oferă finanțare în valoare de 93,5 miliarde EUR pentru cercetare și inovare în perioada 2021-2027, iar Fondul pentru inovare sprijină tehnologiile inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon (a se vedea secțiunea 3.2).

Deși în bugetul UE sunt disponibile oportunități de finanțare considerabile, cheltuielile UE sunt repartizate pe prea multe programe, adăugând complexitate și rigiditate care contracarează puterea prin mărime urmărită prin punerea în comun a resurselor pentru a finanța proiecte importante la nivelul UE⁷⁶.

Platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) a fost creată în 2024 pentru a direcționa finanțarea UE către proiecte, tehnologii și sectoare prioritare. Aceasta stimulează investițiile și sporește sprijinul pentru dezvoltarea și producția de tehnologii inovatoare și strategice în Europa. STEP obține și direcționează finanțarea în cadrul a 11 programe ale UE pentru tehnologii digitale și inovare în domeniul tehnologiei profunde, tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și biotehnologii. Comisia a publicat deja aproximativ 30 de cereri de propuneri STEP, în valoare totală de peste 8,5 miliarde EUR, iar statele membre au redirecționat peste 6 miliarde EUR către proiecte STEP.

2.2 Digitalizarea

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 8: Intensitatea digitală a IMM-urilor ⁷⁷	Ponderea întreprinderilor din UE cu cel puțin un nivel de intensitate digitală de bază. Aceasta înseamnă utilizarea a cel puțin patru din douăsprezece tehnologii digitale selectate (cum ar fi utilizarea oricărei tehnologii IA; vânzările prin comerț electronic să reprezinte cel puțin 1 % din cifra de afaceri totală; etc.), astfel cum sunt definite în programul de politică privind deceniul digital.	90 % până în 2030	57,7 % (2023) 54,8 % (2021)
ICP 9: Adoptarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi	Procentul de întreprinderi europene care folosesc servicii de cloud computing, analiza datelor și/sau inteligența artificială. Obiectiv stabilit în programul de politică privind deceniul digital.	75 % până în 2030	Servicii de cloud computing: 38,9 % (2023) 34,0 % (2021) Analiza datelor: 33,2 % (2023) Volume mari de date: 14,2 %

⁷⁶ Fostul prim-ministru Draghi, [The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#) (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa).

⁷⁷ Comisia Europeană, [Rapoarte privind deceniul digital](#).

			(2020) ⁷⁸ Inteligența artificială: 8,0 % (2023) 7,6 % (2021)
--	--	--	--

UE a rămas în urma concurenților săi în domeniile digitale. De exemplu, aceasta găzduiește doar 263 de întreprinderi unicorn, comparativ cu 1 539 în SUA și 387 în China. UE rămâne într-o poziție competitivă în domenii precum fabricația avansată și echipamentele de rețele mobile, dar nu a reușit să țină pasul cu ritmul general al concurenților de la nivel mondial, atât în segmentul hardware, cât și în cel software din sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC). În timp ce cota UE pe piața mondială a TIC s-a redus la jumătate în ultimul deceniu (la 10,8 %), cota SUA a crescut cu o treime (la 38 %) ⁷⁹. În plus, baza de cunoștințe a UE pentru dezvoltarea tehnologiilor digitale se află în mare parte în afara Uniunii, citările de brevete din afara UE reprezentând aproximativ 70 % din cererile de brevete digitale ⁸⁰.

Intensitatea digitală a IMM-urilor și adoptarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi nu cresc încă suficient de rapid. În 2023, 57,7 % dintre IMM-urile din UE au avut cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală, ceea ce reprezintă o creștere față de acum doi ani, deși nu suficient de rapidă pentru a rămâne pe drumul cel bun către atingerea țintei de 90 % intensitate digitală de bază până în 2030 (ICP 8). Ponderea întreprinderilor din UE cu peste zece angajați care au adoptat tehnologii digitale esențiale a crescut, de asemenea, 33,2 % dintre întreprinderi utilizând analiza datelor, 38,9 % utilizând cloud și 8 % implementând IA în activitatea lor ⁸¹, dar și aceste cifre sunt departe de a urma traiectoria necesară pentru a atinge ținta unei adoptări de 75 % în 2030 (ICP 9).

Introducerea fabricației avansate în industriile tradiționale, cum ar fi fabricația aditivă și robotica, este încă prea lentă. Densitatea roboților în UE este de 22 de unități la 1 000 de angajați, situându-se sub nivelul SUA (29) și cu mult sub nivelul Coreei de Sud (101), al Chinei (47) și al Japoniei (42) ⁸².

Cele mai inovatoare și promițătoare progrese tehnologice se vor concentra în jurul inteligenței artificiale (IA), domeniu în care Europa a rămas în urmă în prezent. Până în prezent, UE nu a reușit să valorifice puterea pe care o poate oferi piața unică pentru a permite accesul pe scară largă la date care circulă liber și perspective de extindere solide, ambele fiind condiții prealabile pentru o industrie tehnologică de succes. Întreprinderile lansează investiții majore în inteligența artificială, cea mai mare parte a acestora aparținând întreprinderilor din SUA. Se preconizează că valoarea sectorului va crește de peste zece ori până în 2030 ⁸³. Pentru a îmbunătăți condițiile de dezvoltare a tehnologiei, UE își extinde infrastructura de calcul de

⁷⁸ Din cauza unei modificări a definiției, partea din ICP 16 care măsoară analiza datelor din 2023 și cea care măsoară volumele mari de date din 2020 nu sunt pe deplin comparabile.

⁷⁹ Statista, [ICT global market share worldwide 2023](#) (Cota de piață a TIC la nivel mondial în 2023).

⁸⁰ Comisia Europeană, DG JRC, [The geography of EU green and digital inventions and their knowledge sources](#) (Geografia invențiilor verzi și digitale ale UE și sursele lor de cunoștințe), 2023.

⁸¹ Eurostat, [Digitalisation in Europe – 2024 edition](#) (Digitalizarea în Europa – ediția 2024).

⁸² Federația Internațională a Roboticii, [Global Robot Density in Factories Doubled in Seven Years](#) (Densitatea globală a roboților în fabrici s-a dublat în șapte ani).

⁸³ Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, [AI investment: EU and global indicators](#) (Investițiile în IA: indicatorii UE și indicatorii mondiali).

înalță performanță de vârf la nivel mondial pentru a crea „fabrici de IA” care servesc drept ghișee unice pentru ca întreprinderile să formeze și să dezvolte modele de IA.

O mai mare implementare a tehnologiilor digitale în fabricație poate spori substanțial productivitatea în întreaga economie. Implementarea tehnologiei este la fel de importantă ca și dezvoltarea acesteia și reprezintă o abordare facilă în comparație cu efortul mai dificil de a recupera rapid decalajul în ceea ce privește dezvoltarea IA față de SUA și China, care sunt deja mult mai avansate. Stimularea introducerii tehnologiilor digitale avansate în industrie, servicii și sectorul public va fi esențială pentru impulsionearea economiei în general.

2.3 Competențe și educație

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 10: Rata de ocupare a forței de muncă	Ponderea persoanelor în vârstă de muncă încadrate în muncă.	78 % până în 2030	75,3 % (2023) 74,6 % (2022)
ICP 11: Participarea adulților la educație și formare	Ponderea populației adulte care participă la educație și/sau formare cel puțin o dată pe an.	60 % până în 2030	39,5 % (2022) 37,4 % (2016)
ICP 12: Specialiști în domeniul TIC	Specialiști în domeniul TIC ca procent din totalul locurilor de muncă	20 de milioane de specialiști în domeniul TIC, aproximativ 10 % din totalul locurilor de muncă	9,8 milioane, 4,8 % din locurile de muncă (2023) 9,4 milioane, 4,6 % din locurile de muncă (2022)
ICP 13: Punctajul PISA	Performanțele tinerilor în vârstă de 15 ani la testele PISA ale OCDE care cuprind matematica, citirea și științele. Punctajele ridicate indică o performanță mai bună.		Matematică: 474 (2022) Matematică: 492 (2018) Citire: 475 (2022) Citire: 488 (2018) Științe: 484 (2022) Științe: 488 (2018)

În timp ce rata de ocupare a forței de muncă în UE se îndreaptă constant către obiectivul de 78 % în 2030⁸⁴ (ICP 10), rezultatele școlare din învățământul secundar rămân în urmă. Rata de ocupare a forței de muncă în UE a depășit 75 % în 2023, în creștere de la 72 % în 2018⁸⁵. Această performanță este, în linii mari, în linie cu cea din SUA, dar sub tendințele din Japonia și Regatul Unit⁸⁶. În același timp, Europa se confruntă cu o problemă în ceea ce privește dotarea tinerilor cu competențe de bază. Punctajele medii PISA care urmăresc performanțele tinerilor în vârstă de 15 ani în domeniul matematicii, al citirii și al științelor au scăzut la toate disciplinele, continuând tendința descendentă observată în studiile anterioare. Studenții din UE au performanțe slabe în comparație cu omologii lor din Regatul Unit, SUA, Japonia și China⁸⁷ (ICP 13). Creșterea participării femeilor la forța de muncă contribuie la remedierea lipsei de personal calificat, dar disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă s-a redus doar marginal în ultimii ani.

Evoluția rapidă a pieței forței de muncă, împreună cu schimbările demografice, evidențiază necesitatea de a dota europenii cu competențe noi. Cu toate acestea, peste 70 %

⁸⁴ Obiectiv prevăzut în Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale.

⁸⁵ Eurostat, [Ocuparea forței de muncă și activitatea în funcție de sex și vârstă – date anuale](#).

⁸⁶ OCDE, [Labour force participation rate](#) (Rata de participare la forța de muncă).

⁸⁷ OCDE, [PISA 2022 Results](#) (Rezultatele PISA 2022).

dintre întreprinderi raportează că lipsa competențelor adecvate le împiedică investițiile și aproape patru din cinci IMM-uri raportează dificultăți în găsirea de lucrători cu competențele adecvate⁸⁸. Problema este amplificată de faptul că populația europeană în vârstă de muncă ar urma să scadă în medie cu aproximativ un milion de persoane în fiecare an, din prezent până în 2050⁸⁹, în absența unor schimbări care să compenseze această scădere. Deși cererea de competențe digitale este ridicată și în creștere, se estimează că doar 56 % din populație are competențe digitale de bază sau peste nivelul de bază⁹⁰, ceea ce indică nevoia de perfecționare și recalificare a forței de muncă. 45 % dintre IMM-uri raportează că lipsa de personal calificat le împiedică să adopte sau să utilizeze în mod eficace tehnologiile digitale⁹¹. Numărul specialiștilor TIC a ajuns la 10 milioane în 2023, ceea ce reprezintă 4,8 % din totalul locurilor de muncă⁹² și înregistrează progrese în direcția atingerii obiectivului ca specialiștii TIC să reprezinte 10 % din forța de muncă până în 2030 (ICP 12). Cu toate acestea, doar 39,5 % din populația adultă participă la educație sau formare (ICP 11), ceea ce indică necesitatea de a promova învățarea pe tot parcursul vieții. Fondul social european contribuie la recalificarea și perfecționarea forței de muncă cu un buget de 142,7 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Ca răspuns la lacunele în materie de competențe din sectoare de importanță critică, cum ar fi tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete, securitatea cibernetică și construcțiile, au fost lansate academii industriale adaptate în colaborare cu comunitatea de afaceri.

SECȚIUNEA 3 – Decarbonizarea industriei și a investițiilor

3.1 Acces la capital privat și la investiții

ICP	Ce măsoară	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 14: Investițiile private	Investițiile private (procent din PIB)	18,5 % (2023) 19,3 % (2022)
ICP 15: Economii private investite în obligațiuni, acțiuni, fonduri de investiții și altele similare	Volumele de economii ale gospodăriilor în obligațiuni, acțiuni cotate și fondurile de investiții, de asigurări și de pensii, în raport cu volumul deținerilor de numerar și al depozitelor bancare ale gospodăriilor. Acesta oferă o imagine a ponderii economiilor care se transformă direct în investiții în economia reală, facilitând accesul întreprinderilor la finanțare.	43 % (2023) 42 % (2022)

Întreprinderile au nevoie de investiții considerabile pentru a gestiona tranziția verde și cea digitală. Acestea necesită investiții în producerea, transportul și stocarea energiei electrice, electrificarea proceselor industriale, eficiența energetică, capacitatea de calcul, automatizare și multe alte domenii. În mod similar, ele necesită investiții în industria semiconductorilor și în extracția, prelucrarea și reciclarea multor materii prime critice.

⁸⁸ Comisia Europeană, [Competențe și locuri de muncă în sectorul digital](#).

⁸⁹ [Evoluția ocupării forței de muncă și a situației sociale în Europa 2023 – Oficiul pentru Publicații al UE](#).

⁹⁰ Eurostat, [Digitalisation in Europe – 2024 edition](#) (Digitalizarea în Europa – ediția 2024).

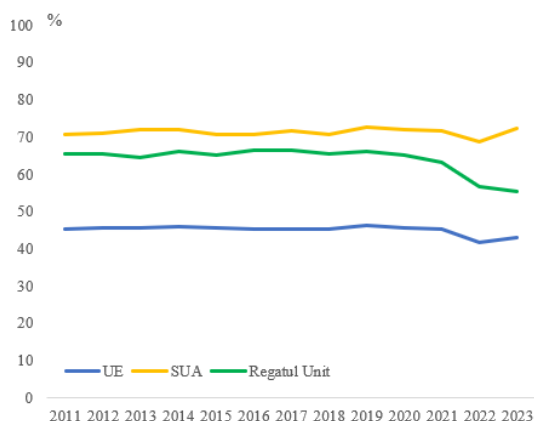
⁹¹ [Anul european al competențelor – Lipsa de personal calificat, strategiile de recrutare și de retenere a personalului în întreprinderile mici și mijlocii. Raport \(septembrie 2023\) | Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

⁹² Eurostat, [Specialiști în domeniul TIC încadrați în muncă](#).

Investițiile private, situându-se la aproximativ 19 % din PIB, au fost, în linii mari, stabile în ultimii ani (ICP 14). Nivelurile globale sunt ușor mai ridicate decât cele din SUA și cu mult mai ridicate decât cele din Regatul Unit⁹³. Analiza specifică privind evoluția capitalului de risc și ICP aferent au fost prezentate în secțiunea 2.

În comparație cu alte economii avansate, o parte mult mai mică din economiile private ale UE este dirijată direct către investiții în întreprinderi și către forme de investiții mai riscante. Investițiile productive sunt scăzute, iar economiile private sunt ridicate⁹⁴. Ponderea economiilor gospodăriilor din UE destinate obligațiunilor întreprinderilor, acțiunilor cotate, fondurilor de investiții etc. este relativ scăzută, respectiv 43 % din nivelul economiilor din conturile bancare tradiționale (ICP 15)⁹⁵. Nivelul corespunzător în Regatul Unit este de 55 %, iar în SUA de 72 % (a se vedea figura 4)⁹⁶. Ratele ridicate de participare pe piețele financiare ajută întreprinderile să își diversifice finanțarea. Piețele de capital puternice sunt importante pentru a facilita accesul întreprinderilor la finanțare și pentru a debloca finanțarea pentru întreprinderile în curs de extindere⁹⁷.

Figura 4: Economii gospodăriilor investite în obligațiuni, acțiuni, fonduri de investiții și altele similare.

Notă: Volumele de economii ale gospodăriilor în obligațiuni ale întreprinderilor; acțiuni cotate și fondurile de investiții, de asigurări și de pensii, în raport cu volumul deținerilor de numerar și al depozitelor bancare ale gospodăriilor.

Sursă: Comisia Europeană, DG FISMA

Sume semnificative din fondurile deponenților din UE sunt fie blocate în conturi bancare, fie investite în străinătate. Deși volumul economiilor private în UE a fost cu aproape 65 % mai mare decât în SUA în 2022, gospodăriile din UE au o avere totală considerabil mai mică decât cele din SUA⁹⁸, în mare parte din cauza randamentelor mai mici pe care le primesc în general de pe piețele financiare. În timp ce averea netă a gospodăriilor din SUA a crescut cu aproximativ 150 % în ultimii 15 ani, creșterea corespunzătoare a fost de numai 55 % în zona euro⁹⁹. Această situație este cauzată în mare măsură de lipsa capacității sistemului financiar al UE de a stimula investițiile cu randament ridicat, care poate fi explicată printr-o combinație între lipsa stimulentei fiscale și cerințele de raportare fiscală greoaie din multe state membre, împreună cu percepția publică potrivit căreia climatul general de afaceri nu este suficient

de promițător, reducând încrederea în perspectivele de rentabilitate a investițiilor. Din economiile gospodăriilor din UE investite în obligațiuni ale întreprinderilor, acțiuni cotate și

⁹³ Comisia Europeană, baza de date AMECO.

⁹⁴ Investițiile productive sunt definite aici ca formare brută de capital fix minus investițiile în sectorul imobiliar rezidențial.

⁹⁵ Notă: O parte din aceste economii vor contribui la activitatea de investiții corporative prin alocarea portofoliului de către bănci și alți intermediari financiari.

⁹⁶ Notă: Setul de indicatori ai Comisiei privind uniunea piețelor de capital oferă indicatori detaliați care contribuie la urmărirea evoluțiilor piețelor de capital. [Lista indicatorilor de monitorizare a progreselor înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor uniunii piețelor de capital.](#)

⁹⁷ Banca Europeană de Investiții (BEI), *The scale-up gap* (Decalajul întreprinderilor în curs de extindere).

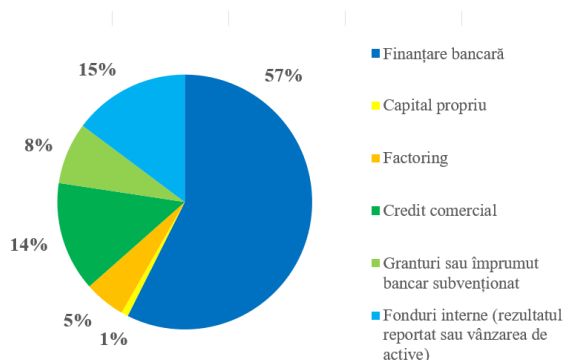
⁹⁸ Fostul prim-ministru Draghi, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa), partea B, pagina 1.

⁹⁹ ECB Distributional Wealth Accounts; Datele economice ale Rezervei Federale a SUA.

fonduri de investiții, o parte semnificativă, aproximativ 300 de miliarde EUR anual, este investită nu în UE, ci în străinătate¹⁰⁰, în principal în SUA. Investițiile străine directe ale UE în SUA s-au ridicat simultan la 3,27 mii de miliarde EUR în 2023¹⁰¹.

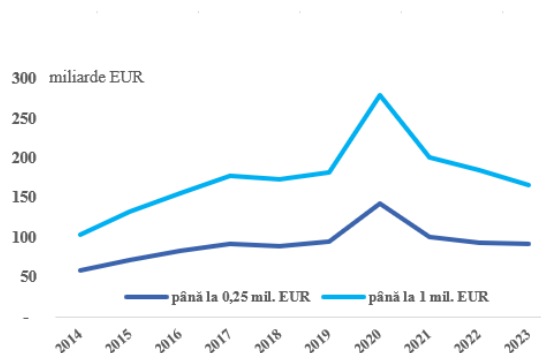
De la pandemia de COVID-19, numărul creditelor bancare noi acordate IMM-urilor a scăzut, ceea ce pune în pericol noile investiții. Deși ar fi de dorit o pondere mai mare a finanțării acordate întreprinderilor canalizate prin obligațiuni corporative, acțiuni cotate, capital de risc și fonduri de investiții, finanțarea bancară rămâne esențială pentru stimularea creșterii și a competitivității majorității IMM-urilor europene care utilizează creditele bancare tradiționale pentru finanțarea investițiilor (reprezentând 57 % din finanțarea totală a acestora, a se vedea figura 5). Cu toate acestea, creditul acordat IMM-urilor, care au crescut brusc după declanșarea pandemiei de COVID-19 din cauza schemelor masive de intervenție publică, se reduce semnificativ, întrucât sprijinul public este retras. Nivelurile actuale ale noilor finanțări bancare au scăzut sub nivelurile anterioare pandemiei (figura 6), ceea ce poate fi atribuit parțial și creșterii ratelor dobânzii înregistrate până în 2024.

Figura 5: Tipul de finanțare utilizat în 2023 de IMM-uri (procent din total)

Sursă: Sondaj privind accesul la finanțare al întreprinderilor (SAFE), decembrie 2023¹

Figura 6: Credite bancare noi acordate societăților nefinanciare

Sursă: Banca Centrală Europeană, Statistici privind ratele dobânzilor practicate de IFM²

3.2 Investiții publice și infrastructură

ICP	Ce măsoară	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 16: Investiții publice	Investiții publice (procent din PIB)	3,49 % (2023) 3,24 % (2022)

Investițiile publice au înregistrat o tendință de creștere lentă în ultimii ani, ajungând la 3,5 % din PIB în 2024, față de 3,1 % din PIB în 2018 (ICP 16). În timp ce nivelul UE egalează cheltuielile publice ale SUA, care se ridică, de asemenea, la 3,5 % din PIB, peisajul finanțării din UE este fragmentat și complex, cea mai mare parte a finanțării fiind realizată la nivel național. De exemplu, în cazul C-D, 93 % din fondurile publice investite anual sunt furnizate prin intermediul programelor naționale¹⁰².

La nivelul UE, fondurile politicii de coeziune, Mecanismul de redresare și reziliență

¹⁰⁰ Fostul prim-ministru Letta, *Much more than a market (Mult mai mult decât o piață)*, pagina 11.

¹⁰¹ Statista, *Investiții străine directe din Europa în Statele Unite în perioada 2000-2023*.

¹⁰² Fostul prim-ministru Draghi, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* (Viitorul competitivității europene – O strategie privind competitivitatea pentru Europa), partea B, p. 236.

(MRR) și alte instrumente contribuie la finanțarea tranziției verzi și a celei digitale¹⁰³. Începând din 2021, din MRR s-au plătit 306 miliarde EUR¹⁰⁴, fiind necesară o punere în aplicare riguroasă a planurilor naționale pentru a asigura plata cuprinzătoare și la timp a sumelor rămase. Din fondurile politicii de coeziune s-au plătit 249 de miliarde EUR în perioada 2021-2024. Fondul pentru inovare va furniza aproximativ 40 de miliarde EUR în deceniul actual pentru dezvoltarea și implementarea tehnologiilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon, în special în industriile mari consumatoare de energie, în producția de energie electrică și în stocarea energiei.

În pofida surselor relevante de finanțare publică, cum ar fi InvestEU și STEP, persistă un deficit de finanțare pentru extinderea capacităților de producție, întrucât mai puțin de 5 % din finanțarea UE pentru tehnologii curate sprijină producția cu zero emisii nete la cele mai înalte niveluri de maturitate tehnologică (8-9)¹⁰⁵.

Cadrul UE privind ajutoarele de stat a permis efectuarea de investiții publice specifice de către statele membre, prevenind în același timp denaturările nejustificate ale concurenței și menținând condiții de concurență echitabile. În 2022, statele membre au cheltuit aproape 228 de miliarde EUR, reprezentând 1,4 % din PIB-ul lor, pentru ajutoare de stat (inclusiv măsuri de criză). Tabloul de bord privind piața unică și competitivitatea din acest an – publicat împreună cu prezentul raport – include un nou indicator care compară concentrarea ajutoarelor de stat cu concentrarea PIB-ului în UE. Acesta constată că ajutoarele de stat au fost alocate mai inegal între statele membre în ultimii 10 ani¹⁰⁶.

Proiectele importante de interes european comun (PIIEC) reprezintă un instrument-cheie pentru investiții publice și private coordonate în UE pentru a sprijini inovațiile revoluționare și proiectele de infrastructură în domeniile tehnologiilor critice. PIIEC reprezintă un pas către o coordonare transnațională sporită a politicilor industriale în cadrul UE, o evoluție care trebuie să meargă mai departe. Până în prezent, au fost aprobate zece PIIEC integrate, cu o valoare de peste 37 de miliarde EUR sub formă de sprijin public național, deblocându-se investiții private în valoare de 66 de miliarde EUR (a se vedea figura 7). Este necesar să se simplifice și să se accelereze procesul de concepere și revizuire a PIIEC, pentru ca proiectele strategice să demareze rapid. Forumul european comun privind PIIEC, lansat în octombrie 2023, contribuie la abordarea acestor probleme prin identificarea domeniilor strategice pentru viitoarele PIIEC și prin îmbunătățirea concepției și a implementării lor.

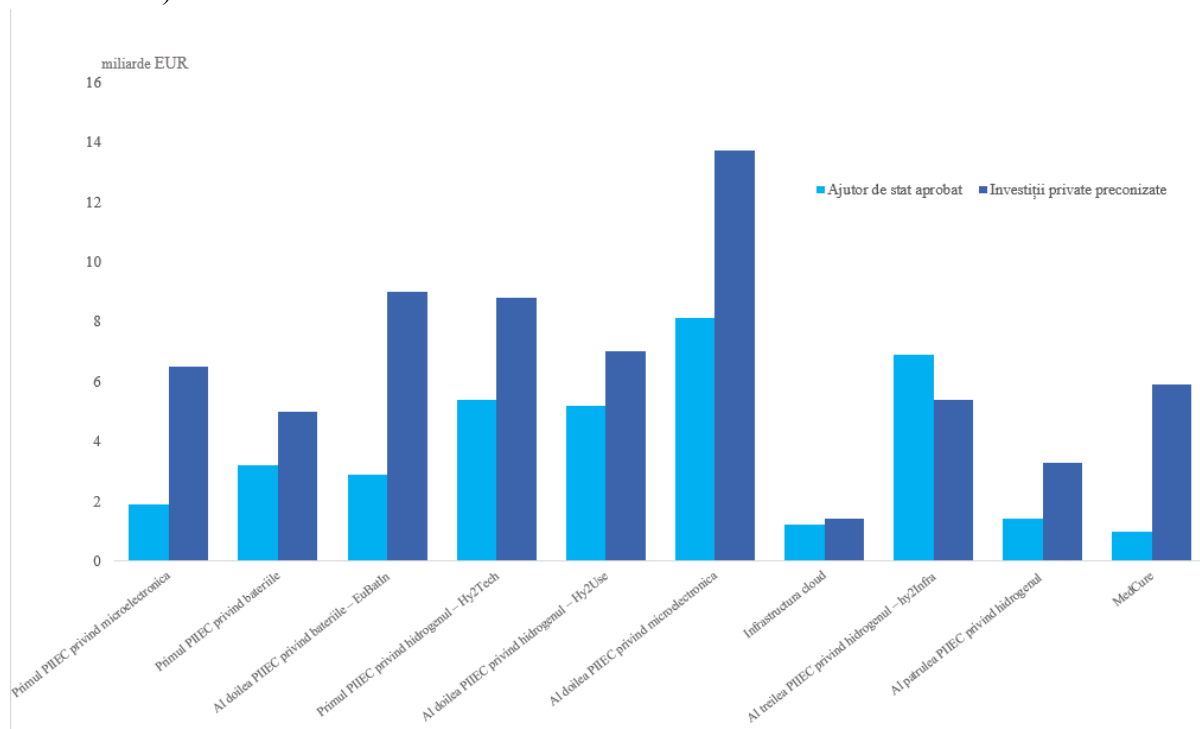
¹⁰³ Per ansamblu, în 2023, bugetul UE și NextGenerationEU au alocat 38 % din resursele lor pentru măsuri relevante pentru climă și 19 % din resursele lor pentru prioritățile digitale ale UE.

¹⁰⁴ Comisia Europeană, [Tabloul de bord privind redresarea și reziliența](#).

¹⁰⁵ Nivelurile de maturitate tehnologică reprezintă o măsură a maturității unei tehnologii, 1 fiind cea mai puțin matură (cercetare de bază), iar 9 fiind cea mai matură (pregătită pentru lansare/operațiuni).

¹⁰⁶ Comisia Europeană, [Tabloul de bord al pieței unice](#).

Figura 7: Prezentare generală a PIIEC și a volumelor de investiții deblocate (până în toamna anului 2024)

Sursă: [PIIEC aprobate – Comisia Europeană](#)

Achizițiile publice pot servi drept instrument strategic pentru canalizarea investițiilor publice către modelarea viitorului economiei europene în sprijinul unor obiective precum tranziția verde și reziliența economiei UE, însă punerea lor în aplicare poate fi dificilă. Directivele privind achizițiile publice asigură norme comune în întreaga piață unică și, în fiecare an, peste 250 000 de autorități publice din UE cheltuiesc aproximativ 14 % din PIB (2 000 de miliarde EUR în 2022) pentru servicii, lucrări și materiale. Deși normele existente prevăd criteriile sociale, de durabilitate și de reziliență, adoptarea lor a fost limitată, inclusiv din cauza dificultăților legate de punerea în aplicare.

3.3 Energia

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 17: Prețurile energiei electrice pentru consumatorii non-casnici	Prețurile energiei electrice pentru consumatorii non-casnici (tranșa de preț ID a UE, marii consumatori comerciali), fiind excluse impozitele și taxele recuperabile.		0,16 EUR per kWh (2024) 0,20 EUR per kWh (2023)
ICP 18: Electrificare	Energia electrică, ca procent din consumul total de energie ¹⁰⁷ .		21,3 % (2022) 20,8 % (2021)
ICP 19: Ponderea energiei din surse regenerabile	Producția de energie din surse regenerabile ca pondere din consumul total de energie.	45 % în 2030	24,5 % (2023) 23 % (2022)

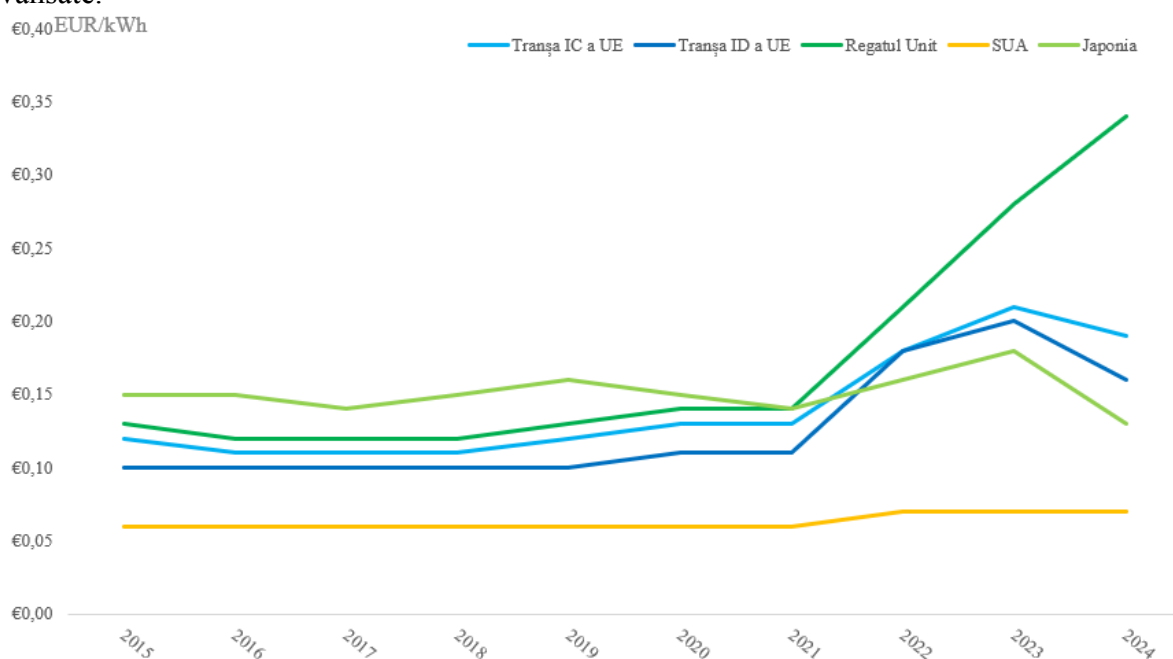
Creșterile bruște ale prețurilor la energie din ultimii ani au avut un impact asupra

¹⁰⁷ Energia electrică, ca procent din consumul final brut de energie.

industriilor europene mari consumatoare de energie, cum ar fi producătorii de oțel, ciment, sticlă, hârtie și produse chimice. Producția a scăzut brusc – în unele segmente cu peste 10 % față de perioada anterioară anului 2021¹⁰⁸. De exemplu, în producția de aluminiu, costurile energiei reprezintă, de regulă, jumătate din costurile totale de producție¹⁰⁹. Costurile energiei afectează în mod semnificativ capacitatea întreprinderilor din UE de a concura pe piețele internaționale.

Prețurile la energia electrică în UE au scăzut de la nivelul maxim, dar sunt în continuare aproape de două ori mai mari decât nivelurile istorice și semnificativ mai mari decât în regiunile concurente (a se vedea ICP 17). Întreprinderile din UE se confruntă cu prețuri ale energiei electrice care sunt, în medie, de 3 ori mai mari decât cele din SUA și cu prețuri ale gazelor naturale de 4-5 ori mai mari¹¹⁰. Există, de asemenea, diferențe substanțiale de preț în interiorul UE¹¹¹. Creșterile prețurilor au avut un impact negativ direct asupra încrederii investitorilor și au condus la retragerea investițiilor străine directe și la oprirea proiectelor de extindere. 33 % dintre întreprinderi afirmă că prețurile volatile și prea ridicate ale energiei sunt principalii factori care afectează în mod negativ atractivitatea UE ca loc de desfășurare a activităților economice¹¹².

Figura 8: Prețurile energiei electrice pentru întreprinderile din UE și din alte economii avansate.

Sursă: Eurostat, Administrația SUA pentru informații în domeniul energiei (EIA), Departamentul pentru securitate energetică și zero emisii nete din Regatul Unit (DESNZ) și Agenția Internațională a Energiei (AIE)¹¹³.

¹⁰⁸ Eurostat; Comisia Europeană – DG GROW.

¹⁰⁹ Institutul Internațional al Aluminiului.

¹¹⁰ Eurostat; Administrația SUA pentru informații în domeniul energiei (*US Energy Information Administration – EIA*); Departamentul pentru securitate energetică și zero emisii nete din Regatul Unit (DESNZ) și Agenția Internațională a Energiei (AIE).

¹¹¹ A se vedea cifrele naționale privind ICP 17 din anexa 1 la prezentul raport.

¹¹² Ernst & Young, *EY Europe Attractiveness Survey* (Sondajul EY privind atractivitatea Europei), iunie 2024.

¹¹³ Tranșa IC a UE = consumatorii industriali mijlocii cu un consum anual cuprins între 500 MWh și 2 000 MWh. Tranșa ID a UE = marii consumatori industriali cu un consum anual cuprins între 2 000 MWh și 20 000 MWh.

Nivelurile actuale ale prețurilor împiedică, de asemenea, electrificarea economiei UE. Ponderea energiei electrice în mixul energetic a rămas stabilă la aproximativ 20 % din 2000 și nu a demarat încă la scară largă (ICP 18)¹¹⁴. Acest lucru poate fi explicat parțial prin menținerea unei diferențe mici de preț între gaz și energie electrică, care nu oferă suficiente stimulente economice pentru a trece la energia electrică, în pofida eficienței energetice mai ridicate a sistemelor electrice. Acest lucru a descurajat tranziția din partea industriei și a gospodăriilor. Cu toate acestea, se preconizează că ponderea energiei electrice va crește succesiv, având în vedere normele tot mai stricte privind emisiile, stabilirea unor prețuri mai ridicate pentru carbon¹¹⁵ și revizuirea normelor de impozitare a energiei¹¹⁶, care vor conduce la electrificarea industriei, vor stimula utilizarea pompelor de căldură pentru încălzire și vor accelera utilizarea vehiculelor electrice.

Economia UE se bazează încă în mare măsură pe combustibilii fosili, care reprezintă aproximativ două treimi din mixul energetic. Ponderea surselor regenerabile de energie este în creștere și reprezintă 24,5 % (ICP 19), iar energia nucleară furnizează 12 % din mixul energetic al UE¹¹⁷. Evaluarea impactului Comunicării privind obiectivul climatic al Europei pentru 2040 arată că aceste surse de energie curată ar putea acoperi 75 % din nevoile energetice ale UE până în 2040¹¹⁸. Dependența actuală de combustibilii fosili importați expune industria la riscuri de întrerupere a aprovizionării și de volatilitate a prețurilor, în timp ce o dependență viitoare mai puternică de sursele de energie decarbonizate poate spori accesibilitatea și poate limita vulnerabilitatea industriei.

Europa dispune de o experiență solidă în ceea ce privește inovarea în domeniul energiei și al tehnologiilor curate¹¹⁹, dar încă nu oferă condiții-cadru suficiente pentru a introduce pe piață produse inovatoare și pentru a permite întreprinderilor să se extindă, ceea ce, la rândul său, poate contribui la creșterea eficienței energetice și la stimularea aprovizionării cu energie electrică. Se preconizează că piața mondială a principalelor tehnologii curate fabricate în masă se va tripla până în 2035, ajungând la o valoare anuală de aproximativ 1,9 mii de miliarde EUR¹²⁰, ceea ce va oferi întreprinderilor din UE oportunități vaste de exploatat. Punerea rapidă în aplicare a Regulamentului privind industria „zero net” va ajuta UE să construiască o capacitate internă puternică de producție pentru aceste tehnologii, esențială pentru satisfacerea nevoilor societății în materie de energie mai ieftină și mai curată.

3.4 Economia circulară

ICP	Ce măsoară	Țintă	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
ICP 20: Rata de utilizare circulară a materialelor	Materialele recuperate și reintroduse în economie, ca procent din utilizarea globală a materialelor.	23,4 % până în 2030	11,8 % (2023) 11,5 % (2022)

¹¹⁴ [Fișe de date statistice privind energia pentru țările UE.](#)

¹¹⁵ Schema UE de comercializare a certificatelor de emisii.

¹¹⁶ Directiva revizuită a UE privind impozitarea energiei este în curs de negociere.

¹¹⁷ Eurostat, [Statistici energetice.](#)

¹¹⁸ Comisia Europeană, [Document de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește Comunicarea privind obiectivul climatic al Europei pentru 2040.](#)

¹¹⁹ Comisia Europeană – DG RTD, Statisticile privind brevetele arată că întreprinderile din UE generează 29 % din brevete în domeniul energiei curate și 24 % din brevete în domeniul eficienței energetice.

¹²⁰ Agenția Internațională a Energiei, [Energy Technology Perspectives](#) (Perspective tehnologice în domeniul energiei), 2024. Raportul menționează 2 mii de miliarde USD, convertite la sfârșitul anului 2024.

Europa înregistrează progrese lente în direcția unei economii mai circulare¹²¹. Începând din 2000, circularitatea economiei UE, măsurată ca rată de utilizare circulară a materialelor, a crescut de la 8,2 % la 11,8 % în 2023¹²² (ICP 20), ceea ce presupune un consum mai mic de materii prime, mai puține deșeuri și o dependență străină redusă. Amprenta materiilor prime a UE, care măsoară extracția materiilor prime pentru consumul UE, s-a ridicat la 14,8 tone pe cap de locuitor în 2022¹²³.

Mai mulți factori împiedică tranziția către o economie circulară. Constrângerile economice pot descuraja adoptarea unor modele de afaceri circulare, deoarece acestea implică adesea costuri inițiale mai mari și ținând cont de faptul că materiile prime secundare sunt, de regulă, mai scumpe decât materiile prime primare. Alături de riscurile în materie de inovare și incertitudinea cu privire la randamentul investițiilor, precum și de dificultatea de a extinde și de a reproduce soluțiile pe o piață fragmentată, argumentele economice în favoarea circularității nu sunt evidente. De exemplu, divergențele dintre cadrele de reglementare din statele membre ale UE, în special în ceea ce privește criteriile de încetare a statutului de deșeu, îngreunează libera circulație a deșeurilor în interiorul pieței unice. Acest lucru împiedică dezvoltarea unor lanțuri de aprovizionare îmbunătățite și descurajează extinderea instalațiilor de reciclare inovatoare. Gradul de valorificare a deșeurilor sau a subproduselor industriale (simbioza industrială) variază de la un stat membru la altul și de la o industrie la alta, depozitarea ieftină a deșeurilor și lipsa de previzibilitate a aprovizionării cu deșeuri/subproduse reprezentând obstacole în calea modelelor circulare. Există, de asemenea, posibilități suplimentare de îmbunătățire a posibilității de reparare a bunurilor, astfel încât să se prelungească durata de viață a acestora și să se limiteze consumul de resurse și de energie asociat producției de bunuri noi. În plus, există un mare potențial neexploatat în ceea ce privește extinderea utilizării materialelor de origine biologică, în special a materialelor de construcții pe bază de lemn și a bunurilor de consum, din pădurile europene autohtone. Acest lucru ar limita utilizarea resurselor finite și ar permite unui număr mai mare de clădiri și bunuri să acționeze ca absorbanti de carbon.

Actul european privind materiile prime critice (CRMA) și Regulamentul privind proiectarea ecologică a produselor sustenabile (ESPR) consolidează condițiile pentru modelele de afaceri circulare. CRMA impune ca, până în 2030, reciclarea UE să acopere 25 % din consumul anual de materii prime strategice al UE și simplifică investițiile în instalațiile de reciclare. La nivel de produs, ESPR va elabora criterii specifice privind circularitatea pentru anumite categorii de produse. Acest lucru va contribui la abordarea fragmentării pieței care rezultă din normele naționale divergente privind sustenabilitatea produselor. Sistemul de informații privind materiile prime¹²⁴ sprijină elaborarea de politici și decizii de afaceri bine fundamentate, cu date privind ciclul de viață al materialelor esențiale.

SECȚIUNEA 4 – Creșterea securității și reducerea dependențelor

4.1 Dependențele comerciale și strategice

ICP	Ce măsoară	Cea mai recentă valoare la nivelul UE
-----	------------	---------------------------------------

¹²¹ Curtea de Conturi Europeană, [Raportul special: Economia circulară – Tranzitie lentă a statelor membre, în pofida acțiunii UE](#).

¹²² Eurostat, [Fluxurile de materiale și productivitatea resurselor](#).

¹²³ Agenția Europeană de Mediu, [Amprenta materiilor prime a Europei](#).

¹²⁷ Comisia Europeană, [Sistemul de informații privind materiile prime](#).

ICP 21: Comerțul cu restul lumii ca procent din PIB	Gradul de integrare economică a UE în raport cu restul lumii.	14,8 % pentru bunuri (2023) 17,4 % pentru bunuri (2022) 7,4 % pentru servicii (2023) 7,8 % pentru servicii (2022)
ICP 22: Exporturile de bunuri și servicii ca procent din importurile mondiale	Ponderea globală și cota de piață a economiei UE.	20,4 % pentru bunuri (2023) 16,1 % pentru bunuri (2022) 31,9 % pentru servicii (2023) 33,5 % pentru servicii (2022)

Comerțul internațional este esențial pentru prosperitatea UE. El oferă întreprinderilor posibilitatea de a-și extinde activitatea la nivel mondial, creând locuri de muncă și venituri, stimulând eficiența și promovând inovarea. De asemenea, el contribuie la securitatea economică europeană prin securizarea și diversificarea lanțurilor de aprovizionare, precum și la importul de factori de producție critici pentru întreprinderile europene. Deschiderea economiei UE și importanța economică a comerțului cu restul lumii s-au dublat în ultimii 30 de ani, comerțul cu bunuri în afara UE crescând de la 8 % din PIB în 1995 la 14,8 % în 2023, iar comerțul cu servicii în afara UE crescând de la 3 % din PIB în 1995 la 7,4 % în 2023 (ICP 21)¹²⁵. În comparație cu 2022, comerțul ca procent din PIB a scăzut, în special în ceea ce privește bunurile. Reflectând tendințele comerțului în interiorul UE descrise în secțiunea 1.1., comerțul în afara UE rămâne peste nivelul din 2021 și peste cel anterior pandemiei, o parte importantă a creșterii din 2022 fiind legată de efectele prețurilor (energiei). Figura 9 ilustrează acest fenomen.

UE își datorează forța economică și politică poziției sale de putere comercială mondială – fiind numărul unu în lume la exporturile de servicii și numărul doi în lume la exporturile de bunuri. De-a lungul timpului, UE a fost în mod constant economia cu cel mai mare volum de exporturi de servicii, crescând constant până la un nivel maxim de 36 % din importurile de servicii ale restului lumii în 2021 și scăzând la puțin sub 32 % în 2023. Exporturile de bunuri ca pondere din importurile restului lumii au înregistrat o tendință inversată în ultimul deceniu, cu o scădere lentă a cifrelor UE, cu excepția unui salt ascendent de la 16 % în 2022 la 20 % în 2023 (figura 10, ICP 22)¹²⁶.

¹²⁵ Eurostat, Comerțul internațional cu bunuri ([ext_go](#)); Comerțul internațional cu servicii ([ext_ser](#)).

¹²⁶ Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, baza de date privind performanța industrială competitivă; bazele de date ale Băncii Mondiale; Eurostat; estimări ale Comisiei Europene.

Figura 9: Comerțul UE cu restul lumii ca procent din PIB-ul UE.

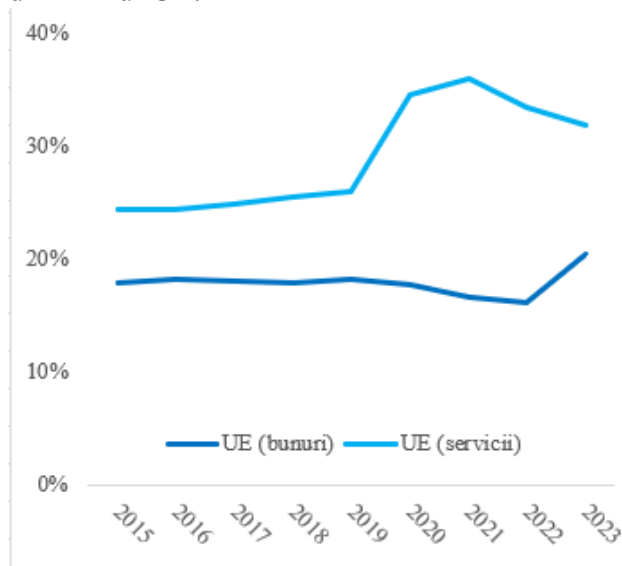
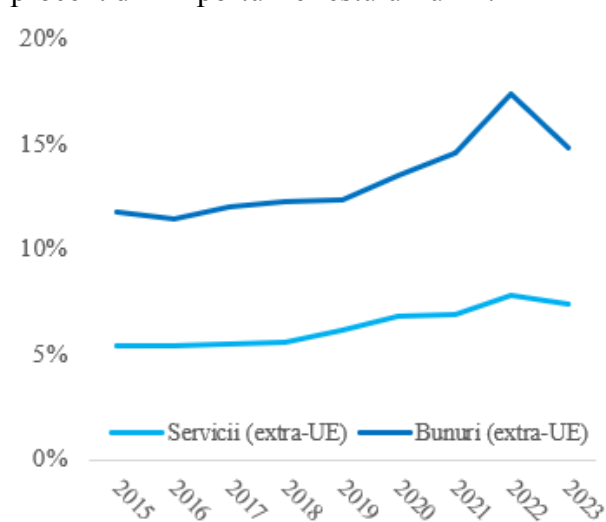

Figura 10: Exporturile de bunuri și servicii ca procent din importurile restului lumii.

Surse: Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, baza de date privind performanța industrială competitivă; bazele de date ale Băncii Mondiale; Eurostat; estimări ale Comisiei Europene.

Aceste tendințe apar ca parte a unor schimbări mai ample în peisajul comercial mondial.

Deși nu există dovezi ale unei deglobalizări structurale, importanța comerțului mondial în raport cu PIB-ul a rămas, în linii mari, constantă din 2013. Acest lucru a fost atribuit parțial diferitelor șocuri, cum ar fi pandemia de COVID-19 și tensiunile comerciale dintre SUA și China. În ultimii ani, actorii economici din întreaga lume au pus în aplicare politici de îmbunătățire a rezilienței și securității lor economice (a se vedea anexa 2 privind măsurile de reziliență ale anumitor actori mondiali), ceea ce a condus la o reconfigurare globală a lanțurilor de aprovizionare. Lanțurile de aprovizionare ale UE sunt rețele dinamice, cu o capacitate semnificativă de adaptare la acest nou peisaj mondial. O analiză recentă sugerează că există dovezi ale unei realocări continue a importurilor UE dinspre partenerii care nu sunt părți la acorduri¹²⁷ către UE („reshoring”), către partenerii din cadrul acordurilor care sunt învecinați („nearshoring”) și către partenerii din cadrul acordurilor care nu sunt învecinați („partnershoring”), cu intensități diferite¹²⁸. Acest lucru a condus, în general, la o mai mare diversificare a importurilor UE.

Acordurile comerciale și parteneriatele strategice promovează accesul la piețele din străinătate și generează noi oportunități de investiții. Acest lucru este esențial având în vedere atât limitările producției interne de anumite bunuri, cât și potențialul întreprinderilor din UE de a deschide noi drumuri în străinătate. În ultimii cinci ani, Comisia a înlăturat 140 de bariere din calea exporturilor UE în peste 40 de țări, deblocând un volum suplimentar de exporturi UE de 6,2 miliarde EUR numai în 2023¹²⁹.

În același timp, există riscuri semnificative care decurg din creșterea tensiunilor

¹²⁷ „Partenerii din cadrul acordurilor” includ țările terțe cu care UE are încheiate acorduri comerciale comune (în vigoare sau aplicate cu titlu provizoriu), parteneriate privind materiile prime sau care sunt semnate ale Declarației comune de cooperare din 2022 privind lanțurile de aprovizionare globale. Celelalte țări terțe sunt considerate „parteneri care nu sunt părți la acorduri” (inclusiv, de exemplu, Rusia și China).

¹²⁸ R. Arjona, W. Connell, C. Herghelegiu (2024): *Supply Chain Tectonics: Empirics on how the EU is plotting its path through global trade fragmentation* (Tectonica lanțului de aprovizionare: date empirice privind modul în care UE își trasează calea prin fragmentarea comerțului mondial), Comisia Europeană, Single Market Economics Papers 28.

¹²⁹ Comisia Europeană, [Punerea în aplicare și asigurarea respectării politicii comerciale a UE](#).

geopolitice, a practicilor comerciale neloiale și a dependențelor strategice, la care este expusă o economie deschisă precum cea a UE. Dovezile privind creșterea exporturilor chineze la prețuri foarte competitive, facilitate în multe cazuri de subvenții de stat, ar putea cauza prejudicii grave segmentelor industriei prelucrătoare din UE. Acesta este motivul pentru care UE a adoptat tarife pentru vehiculele electrice din China¹³⁰. În plus, UE a instituit un nou regulament privind subvențiile străine și a consolidat cadrul pentru examinarea ISD în domenii strategice. Anexa 2 oferă informații cu privire la măsurile de reziliență ale anumitor actori mondiali¹³¹.

Analiza vulnerabilității externe a economiei UE arată că UE este mai expusă vulnerabilităților comerciale externe decât China, dar mai puțin expusă decât SUA. Pentru toate produsele industriale, indicii de vulnerabilități externe (EXVI)¹³² plasează UE la 0,22, China la 0,13, iar SUA la 0,28. În lanțurile de aprovizionare strategice, cum ar fi semiconductorii, tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete și materiile prime critice, UE se confruntă cu cea mai mare vulnerabilitate în ceea ce privește materiile prime (0,28), în comparație cu semiconductorii (0,22) și tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete (0,18). În comparație cu principalii săi parteneri comerciali, UE pare mai vulnerabilă la factorii externi în toate cele trei lanțuri de aprovizionare specifice în raport cu China. Cu toate acestea, în comparație cu SUA, UE este mai vulnerabilă numai în lanțul de aprovizionare cu semiconductori. În ultimul deceniu, UE a înregistrat o ușoară scădere a vulnerabilității materiilor prime critice, în timp ce vulnerabilitățile lanțurilor de aprovizionare cu semiconductori și tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete au rămas relativ stabile, astfel cum se detaliază în partea II din anexa 1.

Întreprinderile din UE au raportat dificultăți în ceea ce privește accesul la anumite produse de bază, accesul la materii prime precum oțelul, cuprul, combustibilii fosili, litiul etc. fiind raportat ca obstacol major de 37 % dintre întreprinderi¹³³. Printre alte obstacole majore se numără accesul la semiconductori și microcipuri (23 %) și la alte componente, bunuri intermediare și echipamente (27 %)¹³⁴. Pentru a spori accesul la materiile prime critice, UE a semnat 14 parteneriate privind materiile prime, alte parteneriate fiind în curs de pregătire¹³⁵. Prin strategia „Global Gateway”¹³⁶, UE continuă să consolideze legăturile comerciale cu centrele de creștere și să securizeze lanțurile de aprovizionare în domenii critice.

Concluzie

Prezentul raport ilustrează punctele forte și punctele slabe ale economiei UE și ale competitivității acesteia. El arată că progresele înregistrate în materie de integrare pe piața unică continuă, dar au încetinit. Deși deficitul de conformitate s-a îmbunătățit, persistă o

¹³⁰ Tarifele UE la importurile de vehicule electrice cu baterii din China.

¹³¹ Această anexă oferă un context global în domeniul comerțului și al lanțurilor de aprovizionare, subliniind măsurile de reziliență luate de SUA, Regatul Unit, China, Japonia, India, Canada, Australia, Coreea de Sud, Singapore și Taiwan.

¹³² Analiză efectuată prin intermediul noului indice al vulnerabilității externe (EXVI) al Comisiei Europene, un indicator compozit conceput pentru a evalua vulnerabilitatea externă a produselor, a sectoarelor, a lanțurilor de aprovizionare și a economiei în ansamblu. Acesta cuantifică vulnerabilitatea economiei la șocuri externe, cu punctaje cuprinse între 0 (vulnerabilitate scăzută) și 1 (vulnerabilitate ridicată). Indicii se bazează pe doi piloni: primul se axează pe riscurile generate de dependențele străine, examinând concentrarea fluxurilor comerciale și dependența de piețele externe, în timp ce al doilea abordează riscurile generate de o poziție slabă pe piața mondială, evaluând punctele forte și punctele slabe concurențiale prin diferențe de preț și avantaje comparative relative.

¹³³ Banca Europeană de Investiții, [EIB Investment Survey](#) (Sondajul BEI privind investițiile).

¹³⁴ Banca Europeană de Investiții, <https://www.eib.org/en/publications/20240179-navigating-supply-chain-disruptions>.

¹³⁵ Comisia Europeană, [Diplomația privind materiile prime](#).

¹³⁶ Comisia Europeană, [Global Gateway](#).

fragmentare prea mare în ceea ce privește bunurile și serviciile, iar sarcina administrativă se situează la un nivel prea ridicat. Europa riscă să rămână în urmă în domeniul inovării. Cheltuielile private și publice pentru C-D rămân sub nivelul cheltuielilor țărilor comparabile. Întreprinderile întâmpină dificultăți în a se extinde, iar rolul capitalului de risc rămâne mult mai mic decât în economiile concurente. Ratele de ocupare a forței de muncă sunt în creștere, dar există în continuare o lipsă de forță de muncă calificată. Digitalizarea progresa, după cum o demonstrează adoptarea tehnologiilor digitale, dar nu într-un ritm suficient. În mod similar, decarbonizarea industriei și a sistemelor energetice, precum și circularitatea avansează, dar ar trebui să se accelereze. Prețurile ridicate ale energiei afectează competitivitatea Europei. Investițiile publice și private nu ajung întotdeauna în cele mai promițătoare tehnologii și sectoare. Europa beneficiază de pe urma statutului de economie foarte deschisă, dar dependențele strategice necesită o monitorizare atentă.

Există un mare potențial de a consolida competitivitatea pe termen lung a Europei și de a debloca pe deplin forța și potențialul pieței unice a UE, abordând în mod decisiv provocările și barierele evidențiate. Trebuie abordate dificultățile cu care se confruntă întreprinderile în ceea ce privește extinderea, inovarea și creșterea productivității. Întrucât mulți dintre factorii determinanți ai competitivității sunt strâns interconectați, promovarea competitivității și a prosperității Europei va necesita o abordare coerentă și strategică, în special în contextul geopolitic dificil.

Raportul anual privind piața unică și competitivitatea va sta la baza discuțiilor politice privind competitivitatea și prosperitatea și va contribui la următoarele etape ale acțiunilor de politică. Prezentul raport oferă un diagnostic comun și indică prioritățile de politică pentru politicile industriale, în special pentru viitorul Pact pentru o industrie curată, precum și pentru piața unică, în special pentru viitoarea strategie privind piața unică. În același timp, Busola competitivității prezintă cadrul viitoarelor acțiuni de politică menite să consolideze competitivitatea și creșterea economică europeană. În plus, prezentul raport va sta la baza discuțiilor din cadrul Consiliului European, al Consiliului Competitivitate și al Parlamentului European, precum și cu statele membre. În mod similar, el poate servi drept bază pentru o colaborare și un dialog strânse cu părțile interesate, inclusiv cu întreprinderile. Raportul va contribui la discuțiile din cadrul semestrului european și la instrumentul de coordonare a competitivității, precum și la Fondul pentru competitivitate și la următorul cadru financiar multianual. În concluzie, prezentul raport permite o monitorizare atentă a competitivității Europei, astfel încât diferiții actori europeni să poată urmări progresele înregistrate și să poată identifica anual prioritățile de politică.